

DOMOLJUB

Izhaja vsak tetrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Draštvenik, Naša gospodinja

Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Stev. 9.

V Ljubljani, dne 29. februarja 1912.

Leto XXV.

Kmetijska družba kmetijska!

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani je ena najstarejših družb na Kranjskem in sploh v celi Avstriji. Obstajala je pravzaprav pod drugim imenom že leta 1693., naslov Kmetijske družbe pa je dobila po prizadevanju za kmečki stan vnete cesarice Marije Terezije l. 1776. Od tega časa naprej je ta družba vedno marljivo delovala v prosep kranjskega kmečkega stanu, poljedelstvo izboljšala in povzdignila, nabrala lepo premoženje in veliko število članov po vsej deželi.

Ko so pa zavladali pred leti v kranjski deželi liberalci, je tudi kmetijska družba začela hirati in se od svojega prvotnega in pravega namena čedalje bolj oddaljevala. Liberalci so jo hoteli izpremeniti v politično zastopstvo, iz podružnic so napravili marsikod agitacijska središča za liberalno stranko in prišli so v družbi do besede različni liberalni učitelji, krčmarji, mešetarji in liberalni trgovci, ki s kmetijskim stanovskim zastopom nimajo nič opraviti, kmečkih potreb ne razumejo in so čestokrat koristim kmečkega stanu naravnost nasprotni. Naši somišljeniki so nejevoljni iz c. kr. kmetijske družbe izstopali, osnavljali druga kmetijska društva, zadrage itd.

Odkar je prišla v deželi za krmilo S. L. S., ki je v prvi vrsti zastopnica kmečkega stanu, so se začele razmere tudi v Kmetijski družbi izboljševati, zlasti pod predsedstvom za kmečki stan navdušenega in skrajno delavnega gospoda ravnatelja poslanca Povšeta. Pod njegovim ravnateljevanjem se je začelo misliti na čas, razmeram in kmečkim potrebam primerni preustroj družbe. Treba je bilo odpraviti sledeče napake: 1. da so imeli v po-

družnicah in vsled tega tudi na občnih zborih govoriti ljudje, ki niso kmečkega stanu, 2. da druge kmečke gospodarske in zadružne organizacije, ki so medtem v tolikem številu po deželi zrastle, niso bile s kmetijsko družbo v nobeni pravi zvezi, 3. da so morali hoditi na občne zборе vsi udje Kmetijske družbe, kar je povzročalo velike stroške, 4. da ni bilo na podlagi pravil sploh mogoče Kmetijske družbe v duhu časa in novih potreb bistveno izpopolniti.

Ze na lanskem občnem zboru se je storil v tem zmislu odločen korak. Na letošnjem občnem zboru pa, ki se je vršil ponedeljek, 26. t. m. v Ljubljani, so kmetje vrgli zadnje ostanke liberalnih nekmetov iz glavnega odbora družbe in izpremenili pravila tako, da bo C. kr. kmetijska družba odslej res edinole kmečko zastopstvo in da se bo mogla še trdneje organizirati in z deželnim odborom ter vlado sodelovati v prid kmečkemu prebivalstvu.

Liberalci, ki sami dobro vedo in čutijo, da so med našimi kmeti vsako veljavo izgubili, so vedeli tudi to, da preustroja Kmetijske družbe v pravo kmečko stanovsko zastopstvo ne bodo mogli prepričati. Znani širokoustni Ribnikar, ki kmetičem v Ljubljani mleko po cestah razliva, se je sicer veliko trudil, razposlal po ljubljanski okolici veliko letakov in vabil kmete v ponedeljek ob osmi uri zjutraj na predposvetovanje, a je zbral okoli sebe le nekako dva tucata liberalnih oštirjev in podobnih »kmetov«, katere je polila rdečica sramu, ko so prišli v »Union« na občni zbor in videli tu nad 800 kmetov iz cele kranjske dežele zbranih, da dajo liberalcem zadnjo brco. Ko se je predlagala izprememba pravil, se je Ribnikar oglasil trikrat k besedi, a se je vsakokrat neizrečeno

osmešil, posebno, ko se je izvedela lista njegovih kandidatov: predsednika Trgovske zbornice, veletovarnarja Kneza, inženirja Pavlina, živinozdravnika Pavlina, živinozdravnika Ribnikarja in nadučitelja Likozarja. To so res lepi kmetje! Pravila so se izpremenila in se je izvolil odbor, ki sestoji iz samih mož, voljnih in sposobnih, da povzdignejo Kmetijsko družbo in jo spravijo zopet do procvita. To so g. Povše, ki je bil izvoljen z velikanskim navdušenjem in vzklikom — edini Ribnikar je bil proti — potem kot podpredsednik dr. Lampé, ki bo kot zastopnik deželnega odbora šel Kmetijski družbi v vsakem oziru na roko in ki je sploh vedno za koristi kmečkega ljudstva deloval. Dobil je 823 glasov, liberalci niso oddali nobenega glasu, jih je bilo premalo. Kmetje so izvolitev dr. Lampeta spremljali z velikim odobravanjem. V ostali odbor so se izvolili: Franc Bartol, posestnik, župan in dež. poslanec v Sodražici; Franc Istenič, posestnik in načelnik živinorejske zadruge v Gor. Logatcu; Leopold baron Liechtenberg-Janeschitz, graščak in deželnega glavarja namestnik v Ablah pri Mengšu; Jožef Ravnikar, posestnik v Njivicah pri Radečah. Neodvisni Ribnikarjevi kmetje, oziroma odvisni nekmetje, so jo pobrali osramoščeni iz dvorane. Naposled je občni zbor med hrupno veselostjo izključil Ribnikarja iz Kmetijske družbe. Iz liberalcev naš kmet danes le norce brije. Za kaj drugega niso.

Pravila so se izpremenila takole:

Za prave ude sme glavni odbor sprejemati le neomadeževane samolastne osebe, ki se dejansko pečajo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki ali kot užitniki posestev, ki je od njih

v deželi kranjski predpisana zemljarina. Pravi družbeni udje morejo postati tudi načelniki in odborniki polružnic, potem načelniki, oziroma predsedniki gospodarskih in kmetijskih združenj in društev za čas svoje poslovne dobe, in sicer ne glede na to, ali so lastniki ali uživalci kakega zemljišča ali ne, dalje absolventje kmetijskih šol, ki delujejo v deželi kot strokovni učitelji ali kot gospodarski uslužbenci, in slednjič vsi živinozdravniki, razen vojaških, dokler se dejansko pečajo z živinozdravništvom. S tem je onemogočeno, da bi se štulili v Kmetijsko družbo ljudje, ki nimajo s kmetijstvom nobenega opravka.

Nadalje se je sklenilo: Občni zbor ima pravico izpremeniti družbo v kak strokoven zastop kmetovalcev z istim delokrogom, kakor ga ima družba še sedaj, in sicer na podstavi kakega leželnega, oziroma okvirnega državnega zakona. Občni zbor, ki sklene tako izpremembo družbe, s tem sklepom takoj in brez drugega pooblasti glavni odbor, da izvrši tako izpremembo dogovorno z dotičnimi zakonodajnimi činitelji. — S tem je zagotovljena možnost, da se C. kr. kmetijska družba izpopolni kakor po drugih deželah, kjer obstojajo takozvani deželni kulturni sveti.

Končno se je določilo, da ima polružnica pravico voliti podružnične zastopnike za družb. obč. zbor in sicer na ta način, da podružnica voli za vsakih 10 udov enega zastopnika, pri čemer je manjše število kakor 40 tedaj smatrati za polno, če dosega število 20. — Ta izprememba je tudi zelo umestna, da ne bo treba hoditi vsakemu članu v Ljubljano k občnim zborom, s čimer se zamudi veliko časa in zapravi denar.

Kmetijska družba je zdaj preosnovana, pomlajena in poživljena. Danes ima nad 10.000 članov in 155 podružnic. Njeno blagonsno delovanje bo odslej pod vodstvom spretnih mož, ki poznajo kmečke potrebe in s sodelovanjem dežele in države, ki sta obe za Kmetijsko družbo jako zavzeti in sta obe primerno izpremembo pravil želeli, še bolj živahno in bo še lepše sadove donášalo. Kranjski kmet je danes v resnici postal gospodar družbe, ki je zanj ustanovljena in zanj namenjena — kranjski kmet bo tudi skrbel, da se bo še višje povzdignila!

Volilno gibanje na Belokranjskem.

Belokranjski volilci!

V ponedeljek, 19. t. m., se je vršil shod zaupnikov S. L. S. iz cele Belokrajine. Sklenil je izjavo, da stoji neomajno na stališču popolnega zaupanja do vodstva S. L. S. in da zavrača vsako vtikanje liberalnega časopisja v zadeve S. L. S. Določitev kandidature za dopolnilno volitev v

deželni zbor je prepustil shod zaupnikov soglasno vodstvu S. L. S.

Izvršilni odbor S. L. S. je nato v svoji seji v sredo, 21. t. m., izrekel svojim belokranjskim zaupnikom za njih zaupanje in za tako sijajni dokaz njihove moške zavednosti in njih zvestobe do stranke iskreno zahvalo in priznanje. Za kandidata je določen gospod

KAREL DERMASTIA, profesor v Ljubljani.

Volilci! Sedaj krepko na delo, da bo zmaga častna in sijajna!

× × ×

Shod S. L. S. se je vršil v nedeljo, dne 25. t. m., v Starem trgu pri Kočevju. Po deseti maši se je zbralo v župnišču toliko mož volilcev, da je bil prostor premajhen. Shoda so se udeležili tudi župani iz okoliških občin. Otvoril in vodil je shod dolski župan M. Jonke; nato je poročal tajnik S. L. S. dr. M. Božič o shodu zaupnikov S. L. S. v Črnomlju in o sklepu vodstva ter predstavil kandidata za dopolnilno volitev v deželni zbor prof. Karla Dermastia. Prof. Dermastia je nato razvil v krepkem in jedratem govoru, ki so ga često prekinili poslušalci z burnim odobravanjem, svoj program, program S. L. S. Govornik je podal verno sliko delovanja naše stranke v deželi za vse stanove, za trgovce, obrtnike, zlasti pa za kmečki stan, ki je temelj in vir vsega blagostanja in vsega reda. Pot, ki jo je ubrala S. L. S., je edino prava. Davkov ni mogoče odpraviti, pač pa je treba kmeta podpirati, da z večjo izobrazbo in primernimi sredstvi izboljša svojo zemljo, izboljša svojo živino, da bo z večjimi dohodki lažje zmagoval rastoča bremena. V to se prirejšajo podučni in gospodarski tečajji, se podpira živinoreja, gradijo ceste in vodovodi, se snujejo zadruge itd. Nato se govornik dotakne prečih domačih zadev, zadev cesta v okolici in starotrškega vodovoda. Konča z izjavo, da hoče v tej smeri delovati kot deželni poslanec, če bo izvoljen, delovati z isto vztrajnostjo in isto ljubeznijo do ljudstva, ki je lastna vsemu delu S. L. S. Volilci so z navdušenim odobravanjem vzeli kandidaturo prof. K. Dermastia na znanje in bodo storili 14. marca svojo dolžnost.

Volilna shoda se vršita 3. marca dopoldne v Dragatušu, popoldne na Vinici. Na obeh govorita državni in deželni poslanec prof. Jarc in kandidat prof. K. Dermastia.

× × ×

Belokranjci!

Dela na belokranjski železnici oddana! Dela so se oddala in je dobil gradnjo belokranj. železnice od Petrove vasi do Metlike znani podjetnik J. Lončarič. Z delom se bo takoj pričelo in mora biti po oddajnih določilih železnica gotova do 1. maja 1914.

Političen pregled

AVSTRIJA.

Skupni finančni minister.

Avstro-Ogrska ima za tiste zadeve, ki tičejo obe državi polovici, tri skupne ministre, vojnega, zunanega in finančnega. Vojni ima skrb za skupno vojsko, zunanji obravnava zadeve z zunanjimi državami, in ker oba ta dva denar samo trošita, nič pa ne pridobita, mora zalagati skupni finančni minister. Poleg vodstva financ pa mu je poverjena uprava Bosne in Hercegovine, ki sta skupni deželi, spadajoči enako k Avstriji kakor k Ogrski.

Ko je umrl Aehrenthal in bil imenovan Berchtold zunanji ministrom, podal je Burian, dosedanji skupni finančni minister, demisijsko, ker je navadno le en skupni minister Oger, Berchtold pa ima ogrsko državljanstvo. Na njegovo mesto je imenoval cesar Poljaka Bilinskega. Za njegovo imenovanje je bila odločilna cesarjeva volja, kajti cesarju ugaja Bilinski radi smisla za vodstvo finančnih stvari.

Bilinski je sedaj v 64. letu, in je znan strokovnjak v finančnih vedah. Bil je svojčas profesor v Lvovu, pozneje pa se je posvetil aktivni politiki. Leta 1892 je postal sekcijski šef v trgovinskem ministertvu, pod Badenijem pa že fin. minister. Pozneje je bil tudi ravnatelj avstro-ogrške banke. Pod Bienerthom je zopet prišel v ministertvo kot finančni minister in je znan tudi Slovincem s svojim nastopom, ki je v prvi vrsti izzval obstrukcijo naših poslancev. Ko je moral Bienerth oditi, šel je tudi Bilinski. Pri lanskim volitvah je prišel v državni zbor in postal vodja poljskega kluba.

Časopisi njegovo imenovanje objavljajo z različnimi opazkami. Marsikateri ga ostro napadajo in mu očita, da je vedno gledal le na svojo čast v politiki, malo pa da se je menil za ljudske potrebe. Mi bi od njega, ki je Slovan, lahko pričakovali boljše bodočnosti za Bosno, zaradi njegovega prejšnjega delovanja proti Jugoslovanom pa me moremo soditi, dokler ne vidimo dejanj.

Češko-nemška pogajanja.

»Narodna Politika« priobčuje poročilo o sedanjem stanju nemško-čeških pravnih pogajanj. Pogajanja je smatrati popolnoma za ponesrečena. Prišlo ni med nasprotnima taboroma do nobenega zblizanja, najmanj pa do kakega sporazuma. Sklep, pričeti zopet pogajanja v poznejšem času, ni drugega kot formalnost. — Vse govorjenje o češko-nemški spravi, ki so se začela lanske poletje in smo o njih večkrat govorili, je tedaj bila mlatva prazno slame. Če so ta poročila resnična, bo to tudi na državni zbor najbrž neugodno vplivalo.

HRVATSKA.

V sedanjem težkem položaju, ko bi je cela Hrvatska najhujši boj proti Mažarom in banu, igra hrvaško učiteljstvo zelo žalostno vlogo. Da bi jih ban pridobil na svojo stran, obljubil je učiteljem začasno izboljšanje plač za 15 odstotkov. Hoče pa protiuslugo, da namreč učitelji agitirajo za bana. In to so začeli s tem, da mu na vse mogoče načine pojo slavo.

V Sarajevu so se vršile, kakor tudi po drugih hrvaških mestih izven Banovine, velike demonstracije proti banu in za združenje hrvaških dežel. Pri teh demonstracijah je bil na smrt obstreljen neki dijak. Ko je prišla ta demonstracija na razgovor v bosanskem saboru, so Srbi nastopili skupno z vlado proti Hrvatom. Iz tega se vidi, koliko morejo Hrvatje pričakovati od Srbov.

Listi na Hrvaškem že leta niso toliko trpeli, kakor odkar je ban sabor razpustil. Zaplenjeni so skoro vsak dan in kot neko izredno posebnost se je poročalo, da neki dan slučajno ni državni pravdnik nobenega lista zaplenil. Tudi število tožb proti listom od strani državnega pravdnništva je ogromno. Samo za zadnji čas štejejo 480 tožb proti urednikom listov.

TURŠKO - ITALIJANSKA VOJNA.**Italijanski parlament.**

Z velikansko napetostjo je pričakovala vsa Italija, pa tudi ostala Evropa otvoritve italijanskega parlamenta. Zbornica ima namreč odobriti postopanje vlade pri začetku vojne, odobriti stroške in izreči, ali je z vladnimi odredbami zadovoljna ali ne. Posebno se je pričakovalo nastopa socialnih demokratov proti vladi. Ti so se že nekaj tednov silno napadali sami med seboj. Eni so namreč za vojno, drugi, ki so v manjšini, pa nastopajo proti. Pri nezadovoljnosti, ki se je pojavila v Italiji radi neuspehov v vojni, so nasprotniki vojne pridobili na ugledu. Vendar pa so se ustrašili vlade in večine socialnih demokratov, ki drže z vlado.

Od 508 poslancev, ki jih šteje laška zbornica, je bilo navzočih pri otvoritvi 476. Drugi so bili zadržani. Ko je ministrski predsednik prebral kraljev dekret, ki proklamira suvereniteto na Tripolitanijo in Cirenajko, so vsi poslanci vstali ter klicali: Živela Italija! Pri seji so bili navzoči v svojih ložah zastopniki velevlasti. Tudi senat — gosposka zbornica — je pritrnila kraljevemu dekretu, ki mu je bilo pridejano obširno poročilo o vzrokih, zakaj je Italija zavzela Tripolis.

Na bojišču.

Dočim doma Italijani proslavljajo aneksijo afriških dežel, pa tam ne morejo za korak naprej. Sedaj se zopet menijo o prodiranju v notranjost dežele in so naročili v ta namen 200.000 ocal, da bi si vojaki varovali oči proti pesku. — V Tunisu, ki je sosedna dežela Tripolitanije in je v francoskih ro-

kah, vlada med Arabci veliko navdušenje za boj proti Italiji. V večjem številu hodijo čez mejo svojim sobratom na pomoč. Francozi, ki se od zadnjih preprirov radi ladij z Lahii nič kaj lepo ne gledajo, vse to mirno trpe. Zanimivo je, da Turki preko Tunisa dobe veliko municije, živeža in tudi topov.

Bombardiranje pristanišča v Beirutu.

Italijansko-turška vojna, ki je doslej ostala omejena le na afriško turško ozemlje, je zadobila vsled novega senzacionalnega dogodka nov značaj. V soboto ob 8. uri 40 minut ste pripluli v pristanišče Beirut v Mali Aziji dve italijanski bojni ladji in poslali tamošnjemu turškemu valiju poziv, naj preda topničarko »Avmilah« in neko turško torpedovko, ki ste bili v pristanišču. Medtem ko se je vali razgovarjal s poveljnikom turške topničarke in pristaniškim prefektom, ste začeli italijanski bojni ladji pred dovoljenim rokom bombardirati ter ste potopili turško topničarko in torpedovko. Beirutski vali je o tem dogodku brzojavil carigranski porti ter obenem sporočil, da so Italijani začeli bombardirati konak, ko je bil še v njem. To poročilo je napravilo v krogih porte velik vtis.

Panika med beirutskim prebivalstvom.

Na obrežju je bila zbrana ob prihodu italijanskih oklopnih »Volturo« in »Garibaldi« velika množica. Ko so začeli Italijani bombardirati, je bilo veliko število oseb ubitih. Med prebivalstvom je nastala velika panika. Ubitih je bilo 60 oseb. Ker je prebivalstvo mislilo, da se bodo Italijani izkrcali, so ljudje hiteli k skladiščem orožja, da bi se oborožili. Le valijevi energiji se je posrečilo, pomiriti nekoliko ljudstvo.

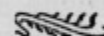
Italijanski križarici ste bombardirali tudi mesto in konak popolnoma razrušili.

Vtis v Carigradu.

Italija je s tem, da je bombardirala Beirut, ki je prosto pristaniško mesto, kršila mednarodno pravo in sodi o tem dogodku carigrajska porta kot poročajo nekatere vesti, popolnoma mirno. Malo manj mirno pa sodijo o tem diplomatični krogi, ker biva v Beirutu pretežno kršičansko prebivalstvo in so evropske velevlasti v beirutski lukii močno interesirane. Beirut je tudi za avstro-ogrski promet v Sirijo najvažnejša točka na tamošnji obali. Iz Beiruta se namreč preskrbuje Damask in tamkajšna precej obširna pokrajina z živili in industrijskimi izdelki. Avstrija izvažava v Beirut zlasti sladkor, pa tudi druga živila, od industrijskih izdelkov pa v prvi vrsti manufakturno blago, svilo, stroje kakor tudi celo vrsto drugih produktov. Iz Beiruta se pa izvažava v Avstro-Ogrsko največ južno sadje. Iz Trsta odplove v Beirut redno vsak teden kak avstrijski parnik. Večina evropskih velevlasti ima trgovinske interese v Siriji. Največ jih ima Anglija, na drugem mestu je Nemčija, na tretjem Avstro-Ogrska. Tem državam slede Francoska, Italija in Belgija. Jasno je, da ne pomenja obstreljevanje beirutskega pristanišča velike škode le za trgovino interesiranih velevlasti, temveč tudi za Turško samo.

ANGLEŠKA.

V angleških premogovnikih v Walesu grozi stavka, če do 1. marca podjetniki ne ugrade nekaterim delavskim zahtevam. Pa to ne bo navadna stavka, ampak stavka, ki pomeni za celo Angleško silno nesrečo. Angleška je namreč industrijska dežela in rabi v svojih tovarnah, dalje na železnicah, ladjah itd. milijone ton premoga. Če preneha delo v rudnikih le za nekaj tednov, so udarjena vsa podjetja, ker bi morala ustaviti delo. S tem pa so oškodovani zopet milijoni drugih delavcev. Ako zmanjka premoga kak mesec, nihče ne more presoditi silnih posledic. Ves premog pa dobiva Angleška iz svojih rudnikov, in sicer v toliki množini, da zalaga tudi druge dežele, posebno v južni Evropi. Sploh so angleški premogovniki prvi za ameriškimi. Za slučaj, da izbruhne stavka, se pogajajo nekatere družbe s premogovniki na Nemškem, Češkem itd., da bi v času stavke od tam dobili premoga. Zdi se pa, da to ne bo izpeljivo, posebno ker so premogokopi zmožni radi svoje strogo izpeljane organizacije in bogatih svojih blagajen vzdržati več tednov boj z lastniki premogovih žil.

Kranjski deželni zbor.

Seja dne 9. februarja 1911.

Deželni glavar naznanil, da se vrši dne 10. t. m. v cesarski hiši poroka hčere Njegove Visokosti nadvojvode Friderika, nadvojvodinje Izabele Marije. Nasvetuje, da deželni zbor Nadvojvodi Frideriku brzojavno čestita. (Bravo-klici in pritrjevanje od strani cele zbornice).

Seje se udeležuje dr. Seidler, sekcijski šef v kmetijskem ministertvu, vitez dr. von Alter, ministerialni tajnik v kmetijskem ministertvu in dr. Deutschmann, podtajnik v kmetijskem ministertvu. Prisostvujejo seji, ker pride na vrsto važni vodopravni zakon.

Deželni glavar naznanil različne interpelacije, med njimi eno na deželnega predsednika glede razveljavljenja mandatov bivših poslancev Reisnerja in Ribnikarja.

Vložene so razne interpelacije, med njimi interpelacija poslanca Demšarja radi pomanjkanja vode v vodovodu v Kranju.

PODRŽAVLJENJE LJUBLJANSKE POLICIJE.

Deželni glavar naznanil, da mu je došla vladna predloga glede podržavljenja ljubljanske policije, ki vsa opravila krajne policije v deželnem stolnem mestu Ljubljani in v selskih občinah Moste, Zgornja Šiška, Spodnja Šiška in Vič odkazuje posebnim cesarskim organom.

Deželni glavar izroči predlogo upravnemu odseku.

Nato pride na vrsto

VODOPRAVNI ZAKON,

ki ga je vlada deželnemu zboru predložila in ki ga je pretresal upravni odsek.

Dr. Lampo

kot poročevalec odseka predlaga, naj deželni zbor načrta vodopravnega zakona po vladni predlogi pritrđi in se deželnemu odboru naroča, da izposluje načrta Najvišjo sankcijo. — Poročevalec nato izvaja: Prvo načelo glede voda, ki tečejo skozi deželo, je, da privatna last ne sme segati tako daleč, da bi oškodovala splošno blaginjo dežele. Voda je del deželne kulture, prvo pravico ima do vode poljedelstvo. Voda ima pa poleg oživiljevalne lastnosti

tudi motorno. Na tej podlagi se je v novejšem času kolosalno razvila elektrotehnika in zlasti zato je bilo treba misliti na novo vodoprovno postavodajo. V novem zakonu, ki ga vlada predlaga, so vsi stanovi upoštevani, vse obstoječe pravice se varujejo, a brani se tudi slabšeji proti kmetijski. Upoštevane so zahteve veleindustrije in sicer precej, pa tudi kmetijske zahteve in želje niso zanemarjene, varuje se pa tudi mali obrtnik, ne da bi se ovirale obkornostne velike vodne naprave. Zlasti pa je ustrezno naši deželi. Naša dežela je bila ena prvih, ki je zahtevala razlastitev, kjer bi v splošnem interesu dežela nameravala v korist celemu prebivalstvu izvršiti vodno napravo. Vladna predloga našim intencijam popolnoma ne odgovarja, a se deželi daje vendarle velika prednost. Poljedelstvo, če novi zakon sprejme, gotovo nekaj žrtvuje. Segaj v pravice posestva, toda razlastitev je omejena: poljedelstvo dobi po novem zakonu prednost za vse naprave poljedelskega značaja, za melioracije, in kmetijski projekt ima vedno prednost pred industrialnim, kar pa je največje važnosti, poljedelstvo dobi pravno gotovost glede vode in svojih pravic do nje. To je največ vredno. Kar se tiče veleindustrije, se ji po novem zakonu omogočuje velik razvoj, določene so pa meje, da kapitalist ne more zaviti vrata slabšem, ki ga bo varovala dežela in stanovska zastopstva. Dozdaj dežela ni imela pri vodopravnih obravnavah nič govoriti, sedaj pa. Pozdravljati je pa predvsem prednost, ki jo imajo po novem zakonu dežela in občine za svoje naprave. Kar zadeva malega obrtnika, zlasti žagarja in mlinarja, se ni bati, da bi bil oškodovan po razlastitvi pravici za večje projekte, ker bo dežela in bodo stanovske obrtne korporacije lahko protestirale, sicer pa opira dežela na novi zakon svoje hidrotehnične naprave, ki bodo dajale ceno gonilno moč našim malim obrtnikom in je pričakovati, da se bo naša obrt, ki je do danes propadala, visoko povzdignila. — Zakon je tako v vse podrobnosti izdelan, da ni skoro mogoče drugače, kakor da se v celoti sprejme ali zavrže. Vprašanje je le, je li korist, ki jo zakon nujno, večja kakor škoda, ki bo iz te ali one določbe lahko nastala. Mi smo prepričani, da je korist zakona veliko večja. Zakon znači kompromis med zahtevami vseh stanov. Mi, ki zastopamo vse stanovne, lahko z mirnim srcem za zakon glasujemo. — Zakon pomeni odločen korak, bo v blagor dežele, zato predlagam, da ga sprejmemo. (Veliko odobravanje in ploskanje od strani večine.)

Sekuljski šef dr. Seidler

povdarja, da more vlada z velikim zadovoljstvom konstatirati, da je kranjska dežela ena prvih, ki se zanima za novi zakon in ga jemlje v pretres, kar more služiti za zgled naši domovini, zlasti alpskim deželam, za katere je izbraba njihovih bogatih vodnih sil največjega pomena. — Govornik nato obširno razloži načela novega zakona: pravno varstvo posameznika, kar posebno koristi kmetovalcu zlasti glede talne vode, varstvo obstoječih pravic, tudi ribarstva, le voda se ne sme onesnaževati, kar je jako velikega pomena; upoštevani so prav posebno splošni interesi, daje se prednost javnim korporacijam. — Govornik izraža upanje, da visoki deželni zbor zakon sprejme v blagoslov cele dežele. (Veliko odobravanje in ploskanje od strani večine.)

Potem se k vodopravnemu zakonu govorili še dr. Novak, poslanec Gallé in iz kmečkega stališča poslanec Povše, ki je novi zakon toplo pozdravljaj. V specialni debati so se vsi izpreminjalni predlogi odklonili, nato pa se je zakonski načrt v vseh svojih paragrafi in v celoti soglasno sprejel ob odobravanju in ploskanju večine. Sprejele so se še nekatere resolucije poslanca Pibera in dr. Novaka, ki naj jih vlada v izvršilni naredbi k vodopravnemu zakonu vpošteva. Dr. Novak je namreč priporočal, da se vodni katastri pravilno in natančno vodijo, česar do sedaj ni; posl. Piber pa je predlagal, naj deželni odbor predloži v varstvo prirodnih lepote naše dežele, da industrijske družbe zlasti ne bodo mogle pokvariti Vintgarja in Peričnika.

Potem je kranjski deželni zbor soglasno sprejel novi vladni načrt glede vodopravnega

zakona. Načrt ima že predsankeljo in se uza-koni, kakor hitro izdele vlada izvršilno naredbo. Novi vodopravni zakon je velikanskega pomena za narodno-gospodarski napredek naše dežele. Naša dežela in naše občine dobe prednost pri vodnih napravah, pa tudi industrija in obrt se bosta razcveteli v naši deželi in kmetijsko prebivalstvo dobi zdaj natančno določeno pravico glede vode. Naša dežela bo zdaj svojo veliko vodosilno akcijo na novi podlagi nadaljevala še bolj sigurno in odprl se bo nov vir deželnemu blagostanju, ki leži v naših bogatih vodnih močeh. Največ zaslug si je pri tem pridobil dr. Lampe, kateremu so danes od vseh strani čestitali. Zastopnik vlade, sekuljski šef poljedelskega ministrstva dr. Seidler je postavil našo deželo, ki je prva novi zakon sprejela, vsem drugim za zgled. Večina S. L. S. je zopet pokazala, kako smotreno nadaljuje svoje delo za povzdigo gospodarskega blagostanja našega ljudstva.

LISTEK

Zvon vernih duš.

(Konec.)

Dobro uro pozneje je bil že en pater na potu na kraljevi grad La Granja, da ponese pismo frančiškanskega provincijala, v katerem je ta nujno prosil kraljico popolnega pomiloščenja za k smrti obsojenega Fernana. Provincijal je bil kraljici dobro znan; zato je ta zatrdno upal, da bo njegova prošnja uslišana. Toda že prej je v vsej naglici odšel na La Granja drugi sel; seboj je imel list, na katerem se je glasilo: »Fernan ne sme biti pomiloščen! Kdo je bil odposlal tega sela? Nihče drugi, kakor dosedanji Fernanovi prijatelji in tovariši. Izvedeli so namreč, da se je ta v ječi izpreobrnil; zato so ga od sedaj dalje smatrali kot odpadnika in izdajalca »svete stvari svobode in napredka«. Bali so se, da bi ne odkril njihovega skrivnega početja in njihovih hudobnih spletkarij, ako bi ga kraljica pomilostila; zato ga je bilo treba na vsak način spraviti s pota. Na dvoru, v neposredni bližini kraljice, je pa bilo nekaj ljudi, ki so bili v zvezi s prostožidarji in progresisti: Ti so bili naprošeni naj brezpogojno onemogočijo Fernanovo pomiloščenje.

Frančiskan je dospel srečno s svojim pismom, a ni dobil prilike, da bi ga osebno mogel izročiti kraljici; na vsa njegova vprašanja se je glasil vedno isti odgovor: kraljica ga bo sprejela pozneje, sedaj ima nujnejše opravke. Čas je potekal, konečno je vendar dobil dovoljenje, iti h kraljici in oddati pisanje.

Regentinja je odprla pismo in ga naglo prečitala; nato pa hipoma prebledi in vsa osupla in vznemirjena zakliče: »Pater, zakaj pridete šele sedaj? Prepozno je, obsodba je že podpisana. Danes zjutraj je z njo odšel sel v Madrid. Kedaj ste pa pravzaprav prišli sem?«

»Že včeraj,« odvrne redovnik s solzami v očeh, »a nisem dobil dovoljenja za avdijenco. O, milostna vlada-

rica!« je zaprosil s povzdignjenimi rokami, »ukazite pomiloščenje, morda je vendar še mogoče rešiti nesrečnika.«

»Tu imate pomiloščenje,« odvrne kraljica, »da vidite mojo dobro voljo; toda dvomim, da bi še kaj koristilo. Smrtna obsodba je morda že izvršena.«

»Ah, tedaj bo toga umorila ubogo ženo Fernanovo,« je mrmral redovnik sam pri sebi.

»Ali je poročen?«

»Da, kraljevska visokost,« je bil odgovor, »njegova soproga je pravi angel nedolžnosti in pobožnosti.«

Kraljica pozvoni in ukaže vstopivšemu služabniku, vrgši mu naglo svoj beli žepni robec: »Tako naj se osedla najboljši konj v hlevu; sel naj nemudoma in kolikor mogoče hitro odjezdí proti Madridu, kjer naj pri vojnem sodišču sporoči pomiloščenje in takojšnje osvobojenje Fernanovo!«

Kakor veter je bil služabnik zunaj in sedaj se je začelo tekanje in dirjanje v hlevu. Konjar je ukazal osedlati iskrega žrebca, krasno žival; nato je dobil v pisarni lastnoročno pismo regentinje in ravno kar se je vrnil v hlev, ko prinesejo skozi vrata ranjenca, ki je žalostno stokal in bil smrtno blede.

»Po neprevidnosti je prišel konju preblizu, zato je dobil s kopitom po buči,« se je škodoželjno rogal hlapec.

Toda Bog je to bolje vedel. Dotičnik je bil eden izmed zarotnikov na dvoru. Hotel je konju, ki je bil najboljši in najvstrajnejši v hlevu, na kiti zadati nevidno, a globoko rano, ki naj bi ga pri hoji ovirala; toda konj je bil urnejši od njega, poskočil, ko je začutil dotikljaj in udaril zlobneža s tako silo, da se je zvrnil vznak po tleh, predno se je bodalo dotaknilo kože.

Kakor bi mignil, je brzi hlapec zasedel konja in bliskoma izginil v daljavi. Plemenita žival je napela vse svoje moči, in kakor bi vedela, kako važno novico nosi, je kakor veter dirjala čez planjavo.

Ali bo dospel sel še o pravem času? — — — — —

Pred podobo žalostne Matere Božje v mali kapelici frančiškanske cerkve je klečala blede žena v goreči molitvi. Bila je žena nesrečnega Fernana. Odkar je bila zvedela, da je provincijal prosil pomiloščenja za njenege soproga, je klečala pred Marijo; v nepretrgani molitvi je hotela ostati tu, dokler bi se ne odločila usoda njenega moža, da si bo mogla reči, da je kot zvesta žena storila zanj vse, kar ji je bilo mogoče.

Počasi je minevala ura za uro. Zunaj za utrdami se je pa ob večernem mraku odigrala bridka in pretresljiva žaloigra. Na okopu je bil izkopan svež grob. Pred njim je bila nakopičena izkopana prst. Na njej je imel stati zločinec, da se potem smrtno zadet od krogel zvrne v odprto jamo.

Dvanajst mož je že stalo pripravljanih. Njim kakor tudi njihovemu poveljniku, mlademu častniku, se je bralo z obraza, da jim je resno pri srcu. Z

zamolklim glasom je poveljeval častnik: »Nabite puške!« Vojaki so izvršili povelje in se udobno vstopili, pričakujoč nadaljnjih povelj. V ozadju zagrajena od kordona vojakov je napeto in brezglasno pričakovala nešteta množica krvavega prizora. Člani vojnega sodišča vstopijo; eden izmed njih nosi uradne papirje, na katerih je bila spisana obsodba.

Njihov načelnik potegne uro: »Še tri minute,« izpregovori in namigne ordonanci. Ta odhiti in izgine skozi mala, ozka trdnjavska vratica. V tem trenutku zadoni v urnih udarcih glasen zvonček: Zvon grešnikov. In sedaj se je od trdnjave sem začel pomikati žalosten izprevod, peljali so nesrečnega Fernana. Spremljali so ga jetničar in šest vojakov z nasajenimi bajoneti, ob strani sta šla dva frančiškana. Bled, a miren in samozavesten je stopal mladi mož. Obstali so pred sodniki.

Predsednik ukaže še enkrat prebrati smrtno obsodbo in pristavi, da je potekel rok, ne da bi bila kraljica obsojenca pomilostila; zato naj pravici zadosti smrt. Ko je končal — je počila črna palica in zlomljena v dveh kosih zletela pred obsojencem na zemljo. Jetničar in dva vojaka stopita k njemu, ki je z močnim glasom, da ga je mogla čuti vsa okrog stoječa množica, govoril besede: »Radovoljno sprejemem iz rok božjih zasluženno kazen; spričo svojega kesanja prosim Boga milosti in usmiljenja zaradi zasluženja njegovega Sina in priprošnje njegove deviške Matere in prosim in rotim vas, dragi someščani, odpustite mi pohujšanje, ki sem vam ga dal in ostanite zvesti Bogu in njegovim svetim zapovedim!«

Nato ga odpeljejo na okop in mu ukažejo stopiti na gomilo poleg odprtega groba.

Mogočno so iz stolpov doneli gla-

sovi zvonov in naznanjali šesto večerno uro; — ali je pač obsojenec čul njih glasove?

Izpregovoril je še nekaj besedi s poleg stoječim patrom, poljubil križ, ki mu ga je duhovnik ponudil — še zadnji pozdrav svojcem, še en pogled proti nebu, duhovnik ga objame in stopi nazaj, medtem zavežejo nesrečnežu hitro oči.

Izzvenel je zadnji udarec ure.

Častnik dvigne sabljo, vojaki namerijo na čelo in prsi obsojenčeve. —

Tu pretrese večerno ozračje miloben glas zvona. Zvoni »angelovo čiščenje.«

Vojaki spuste puške, še predno je častnik po stari, v španski armadi sveti navadi poveljeval: k molitvi, in pazljivo postavijo nabito orožje na tla, se odkrijejo in molijo. Isto store tudi gospodje od vojnega sodišča; Bog ve, kako je vsak izmed njih molil; a na zunanaj so storili, kakor je ukazoval predpis.

In obsojenec tam na okopu je klečal na tleh in roke pobožno sklenjene molil svoje zadnje angelovo čiščenje.

Z njim in zanj moli tudi ljudstvo, od katerih bi ga večina rada videla pomiloščenega.

Svečana tišina, le zvonovi govore s svojimi nadzemskimi glasovi. Tretji »ave« je odzvenel. Kratek molk — in otožno zadoni sedaj še drugi zvon, z rezkim, globokim glasom; zvoni in vabi k molitvi za uboge duše v vicah.

Še eno — morda dve minuti. Ko izzveni zvonov zadnji udarec, tedaj —

V tem trenutku — zvon vernih duš še ni bil utihnil, zašumi med množico in začuje se zamolkel klic; čez hip se ponovi: »Milost!« zakliče nekdo. »Milost« zaori naenkrat iz tisoč grl. V sredji med množico se pojavi jezdec; kakor divji vihti v zraku bel robec, ljudstvo se mu umika na stran, da mu naredi prostor; na upehanem in penečem se konju pridirja na pozorišče

glasno kliče: »V imenu kraljice milost obsojenemu Fernanu!«

Zvon vernih duš je utihnil.

Gospodje vojnega sodišča pogledajo pisanje regentinje, poveljnik ukaže vojakom izprazniti puške, jetničar in duhovnik se pa trudita brez zavestnega spraviti k življenju. Kdo je ta onemogli? Fernan, pomiloščeni. Mirno in učano je zrl smrti v obraz — milost, ki mu je dala zopet življenje, ta ga je zmogla in podrla. Ginjeni zro častniki smrtnobledega moža, in ko ta zopet odpre oči, se predsednik ne more zdržati, da mu ne bi podal prijazno roke in mu povedal, da ga veseli, izredno veseli, da je bil pomiloščen.

Njegova žena kleči še vedno pred altarjem Matere Božje, zatopljena v pobožno molitev. Tu začuje za seboj drobne, tihe korake; njeno najstarejše dete je, ki ji tiho zasepeče na uho: »Mamica, pojdi domov!«

»Kdo te pošilja, dete,« vpraša s tresočim glasom.

»Atek,« odvrne dete preprosto.

Z glasnim krikom — brezmejna radost, neizrekljiva hvaležnost je bila izražena v njem — objame srečna žena obema rokama altarjevo podnožje in poljubljuje njegovo kamenje. »Tisočkrat in tisočkrat hvala, vse dni svojega življenja te bom hvalila in slavila, o, sveta Devica!« kliče v ognju južnega značaja; »in vas, ljube verne duše, ne pozabim nikdar, dokler bom živela; hvaležnega srca se bom spominjala, kaj ste mi storile, O, Bog, O, Bog, kako dober, kako mil in usmiljen si! Kako se ti s Fernanom izkaževa hvaležna, kako bova učila svojo deco, da Te bo ljubila z žarečo ljubeznijo do smrti! To obljubim zase in za Fernana in za nas vse!«

In nato je odhitela iz cerkve domov, kjer jo je pričakoval zopet ji podarjeni in v milosti prerojeni soprog. Sedaj je bil prost, popolnoma prost!

RAZGLED PO DOMOVINI

Vprašanje glede naših praznikov se je rešilo v ljubljanski škofiji v soglasju z ostalimi škofijami goriške nadškofije. Zadnji ljubljanski škofijski list prinaša **odločbo o praznovanju praznikov v ljubljanski škofiji**, ki so jo prebrali v nedeljo dne 25. t. m. po vseh kranjskih cerkvah. Glede praznikov: Svečnica, sv. Jožef, Marijino Oznanjenje, Velikonočni in Binkoštni ponedeljek, Marijino rojstvo in praznik svetega Štefana, se določa, da ostane te dni vsa slovesna božja služba kakor dosedaj, vendar pa ne greši, kdor ne bi prišel k sveti ma-

ši in bi morebiti opravljal hlapčevska dela. Praznik svetega Jožefa, ki pade na 19. marca, se bo pa odslej še posebej slovesno praznoval na tretjo nedeljo po Veliki noči. Ker je torej pričakovati, da se v naši škofiji brez nujne potrebe tudi v bodoče nihče ne bo hotel odtegniti praznovanju omenjenih praznikov, bo v splošnem ostalo vse pri starem.

Potrjen zakonski načrt. Cesar je potrdil 21. t. m. od kranjskega deželnega zbora sklenjen zakonski načrt, ki se tiče zgradb in vzdrževanja javnih, nedržavnih cest in potov.

Naročniki, pazite na ovojni pas,

pod katerim Vam je došla današnja številka. Višnjev znak poleg naslova kaže, da list še ni plačan in da prihodnje desete številke ne bo, ako se nemudoma ne doloži naročnina.

Uboj na sveti večer. Pred novomeškimi porotniki je bil radi uboja bratov Ant. in Jan. Žarna pri božični maši v podružnici na Gori pri Krškem oziroma na njunem domu obsojen na šestletno težko ječo komaj 28 let stari delavec Fr. Meke iz Gorice pri Krškem.

Pretep na pustno nedeljo. Pustno nedeljo so v Dobrničah na Dolenjskem fantje Rajer Anton iz Jordan - Kala in Jožef Kaplan iz Verbovca in drugi šli

pijančevati v gostilno. Pijani so se začeli prepirati. Prišlo je do rabuke. Jožef Kaplan je zadal Antonu Rajerju z nožem pet nevarnih ran, zaradi tega so Jožefa Kaplana drugi trije fantje dobesedno razmesarili in razrezali po obrazu in raznih delih telesa spredaj in zadaj. Oba so nevarno ranjena pripeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo.

Samomor blaznika. Te dni je bil iz blaznice na Studencu odpuščen 36 let stari kajzar Martin Kurant iz Zleb pri Medvodah. Doma se je skregal s svojo ženo. To je tako nanj vplivalo, da je splezal na smreko in skočil na tla. Ker se je premalo poškodoval, da bi umrl, si je s koso prerezal vrat. Težkoranjenega so prepeljali v deželno bolnišnico.

Za Ljudski sklad so nabrali novozvoljeni obč. odborniki na Črnučah 30 K. Izrečeno jim bodi na tem mestu priznanje za njih strankarsko zavednost in požrtvovalnost! Naj tudi drugi slede njih zgledu, vsi občinski odbori najlepše proslave zmago S. L. S. na ta način, da se spomnijo Ljudskega sklada. Sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6 v Ljubljani.

Razne nesreče. S konja je padel Ivan Lovša, posestnik v Zgornjem Kašlju in se zelo nevarno poškodoval. Malo je upanja, da bi okrevale. Imenovani je oče petero nedoraslih otrok. — Supančičev hlapec je na Viču povozil 70 let staro Marijo Frolih iz Podsmreke, ko je šla od maše. Zenici se je pri tem zlomila roka in noga. 15letni čevljarji vajenec Alojzij Štemberger se je dne 21. t. m. na potu z Goč v Vipavo igral s samokresom, ki se mu je sprožil in krogla ga je zadela v prsa. Ranjenega so prepeljali v Ljubljano.

Nepredvidena smrt je zadela 70letno vdovo Marijo Dienstmann iz Idrije. Na pepelnico zvečer ob pol 8. uri je zašla na breg Idrije in padla v vodo. Zjutraj so jo našli v vodi ob žgalnici mrtvo.

Med pridigo umrla. V nedeljo, dne 18. t. m. je med pridigo umrla v samostanski cerkvi v Slovenski Bistrici posesetnica Ana Ugeršek. Zadel jo je najbrže mrtvoud.

Smrtni padec. V petek, dne 16. t. m. je padel s kozolca v Sovodnji pri Celju mlad oženjen tesar Janez Podhostnik, doma iz Lokrovca pri Celju ter se tako poškodoval, da je še tisto dopoldne umrl.

Pod viak je po nepredvidnosti prišel železniški čuvaj Vincenc Kocmur v Beljaku, ki je bil dne 1. februarja na lastno prošnjo prestavljen v Beljak. Stroj mu je odtrgal glavo. Nesrečnež zapušča tri otroke.

Smrt v vodnjaku. V studenec je skočila, ker se z zetom ni mogla pogoditi, Zofija Logar v Celju. Celih osem dni so jo pogrešali, dne 19. februarja so jo pa potegnili iz domačega studenca mrtvo. Vse te dni so zajemali pitno in kuhinjsko vodo. — Enake smrti je umrl posestnik Alojzij Bissin v Sv.

Križu pri Trstu. Dne 21. februarja so ga potegnili iz vodnjaka Franceta Košute. Pogrešali so ga nad mesec dni. — Iz vodnjaka pri Logarju v Čretu pri Celju so dne 19. februarja potegnili domačo posestnico. Vsled suma so zaprli moža in hčer.

Mrtvega so našli na železnični progi blizu Maribora dragonca Bogomirja Kranerja iz Gačnika. Stroj mu je odtrgal desno roko, zdobil glavo in jo skoraj popolnoma odtrgal od telesa. — V petek, dne 16. februarja so našli mrtvega v travniški grapi blizu Šmarja pri Jelšah mešetarja Jakoba Cerovšek po domače Začek. V četrtek zvečer je bil še popolnoma zdrav in dobre volje. — V Št. Janžu na Drav. polju so našli v dravi mrtvo natakario Matildo Herko iz Maribora, ki je dne 4. novembra lani skočila v vodo, malo pozneje pa truplo trgovskega vajenca Jos. Detička iz Maribora, ki je dne 21. decembra 1911 izginil neznano kam. — V potoku Bistrica pri Kozjem so v nedeljo, dne 18. februarja našli pijanca-berača Alojzija Kranža.

Žalosten konec pustne zabave. Na pustno nedeljo so imeli v Kosovi gostilni v Gabrju pri Celju pustno zabavo. Ob 3. uri zjutraj so našli gostilničarko Kos pred vrati njene sobe mrtvo. Smrt je morala nastopiti že okrog polnoči. Ker ga je rada pila, jo je gotovo zadel mrtvoud.

Pri pretepu ubit. Pri nekem pretepu v trbiški občini na Koroškem je bil dne 21. t. m. zaboden rudar Pucher, ki se je poročil pred štirinajstimi dnevi. Našli so ga nekaj ur po pretepu mrtvega. Morilec rudar Janez Ostermann je že v rokah pravice.

Nesreča. V Štaničelu na Krasu je v nedeljo, dne 18. t. m. 48letni posestnik Jožef Jamšek grede iz gostilne padel v 6 metrov globoko jamo na »sejmišču«, kjer kopljejo nov vodnjak. Reže je celo noč ostal onesveščen v jami, dokler ga ni v ponedeljek zjutraj zagledala neka žena. Potegnili so ga iz jame ter videli, da ima večjo krvavečo rano na glavi. Bil je brez zavesti. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Zahvala. Dne 13. m. m. pogorel mi je kozolec, katerega sem imel zavarovanega pri „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani. Škoda se je cenila takoj in tudi cela zavarovana svota nemudoma izplačala, vsled česar si štejem v dolžnost ta edini domači slovenski zavod vsakemu, ki ima kaj zavarovati, najtopleje priporočati.

Zdenskavas, 16. februarja 1912.

548

Franc Žnidaršič, l. r.

V Ameriki umrli Slovenci. V Ely, Minn., je umrl Slovenec Anton Oblak. Doma je bil iz Dolnega polja pri Laščah. — Istotam je umrl Ignacij Plut. Pokojni je bil doma iz Sodražice pri Ribnici. — V Calumetu je umrla Mari-

ja Puhek, rojena Kocjan. Rajnka je bila rojena pred 31 leti v Dragatušu na Belokranjskem ter je bivala na Calumetu kakih dvajset let. — V Jolietu je umrl 19letni Franc Papež. — V Durbinu, W. Va., je umrl 38letni Jakob Bernik, doma iz Smlednika. — V Bivabiku se je ponesrečil v rudniku Fran Borštinar. Predčasno se je vžgala mina. Poškodovalo ga je na obrazu, na rokah in nogah, da je naslednji dan umrl.

Slovenske poroke v Ameriki. V Aurori III., se je poročil Gašper Abačič, doma iz Dupljan pri Kranju z Antonijo Fajfar, doma iz Orehka pri Kranju in Vincenc Sušteršič, doma iz Bittenj pri Kranju s Katarino Vrhovnik, doma ravnotam. — V Barbetonu, Ohio, se je poročil Anton Pečnik z Marjeto Šega. Ženin je doma iz Ljubnega, Gorenjsko, nevesta je doma iz Grahovega pri Cerknici. Ravnotam se je poročil Anton Jerina z Nežo Zgonc. Ženin je doma iz Iškeloke, fara Ig pri Ljubljani; nevesta je doma istotam. — V Jolietu se je poročil Josip Kuhar, doma iz Dupelj pri Trziču z Marijo Križ iz Osilnice na Dolenjskem.

Javno predavanje v Rokodelskem domu v Ljubljani. V nedeljo, dne 3. marca, točno ob pol 11. uri dopoldne, bo predaval v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica, št. 12, g. profesor dr. Josip Mantuani, ravnatelj deželne muzeja, o umetnosti, tehnikah in obrti. Vstop k zanimivemu, zlasti za vsakega obrtnika prevažnemu predavanju je vsakemu prost.

Na Brezovici pri Ljubljani bodo obhajali od 3. do 10. marca sv. misijon. Imeli ga bodo č. oo. lazaristi iz Ljubljane.

Kdor želi zaleteti 400.000 frankov ta naj čita današnji inserat »Srečke v korist »Slovenske Starče«.

Najbolj zdrava
kavina pijača
je že 20 let
Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava.

Resničen
nadomestek kave!

Kathreinerjeva
prinese srečo v hišo.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obre-
stuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Špitaliča okraj Kamnik. Naša občina je dobila po posredovanju naših vrljih državnih poslancev 6200 kg krme za prašičerejce; denarne podpore v znesku 1800 K pa za one, ki so vsled toče v velikem pomanjkanju. — Na pustni večer je prišlo nekaj fantov napravljenih v maskare v hišo Janeza Šuštar v Kozjem hrbtu. Ko spijejo nekaj žganja, začel jih je hišni gospodar ven goniti. Ker se mu je fant Peter Baloh uprl ter pretil z nožem, ga je trikrat ustrelil z revolverjem, dvakrat smrtono varno. Umrl je čez pol ure.

g Iz Motnika. Na pustno nedeljo smo se pošteno nasmejali našim fantom, ki so nam prav dobro predstavljali šaloigro »Občinski tepček«. Ti mladeniči, ki so navdušeni za vse lepo, snujejo tudi Orla in se prav pridno urijo v telovadbi. — Od liberalcev se učimo požrtvovalnosti! Celih pet ur daleč je prišel kamniški lekarnar dr. Karba po glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico; seveda je odšel z dolgim nosom. Naj hodijo k njemu v lekarno liberalci, mi bomo pa naročali zdravila iz Celja. — Ze letos bomo pili iz novega vodovoda, kakor se nas je zagotovilo pri zadnjem uradnem ogledu dne 17. februarja. Veliko hvaležnost smo dolžni našim deželnim poslancem in sedanjemu deželnemu odboru, ki je zadevo tako hitro rešil. Tudi mi smo eni izmed tistih, ki ležimo liberalcem v želodecu, ker prošnjo za vodovod smo vložili že pred 20 leti.

g Tržiške novice. V nedeljo je imela Jugoslovanska skupina občni zbor, na katerem je poročal načelnik tovariš Vidič o delovanju taiste. Iz poročila načelnika, tajnika in blagajnika smo uvideli, da se je v teku enega leta krepko razvila in da si bo prizadevala da pridobi še mnogo novih udov. — V kratkem se obnovi kmetijska podružnica za Tržič in Lom. Pristopilo je že lepo število članov. — Prihodnjo ne-

deljo, 3. marca bo v društvu svetega Jožefa skioptično predavanje. Pričetek ob sedmi uri zvečer. G. profesor Sušnik bo kazal krasne slike trpljenja Gospodovega. Slike so posnete po oberamerjavskih pasijonskih igrah. — Zadnjo nedeljo je imel skioptično predavanje g. profesor Komatar o francoski revoluciji.

g Moravče. Liberalni popravek. Pod št. 125 dobi Janez Novak iz Prikrnice št. 15 (ker je že dlje časa v Ameriki, ga dobi njegova žena), od liberalne posojilnice pismo sledeče vsebine: Za Vašega prednika je plačevala posojilnica zavarovalnino in sicer: l. 1902 14 K 42 v, potem pa za nadaljnih sedem let po 10 K 78 v, triletne obresti znašajo 8 K 10 v, skupaj torej 97 K 98 v. Glede te vsote in pa listin, ki jih imate še tu, prosimo, da se prihodnji uradni dan zglasite. — Omenjeni pa nima nikakega dolga v Tomanovi posojilnici in tudi ni član. Kako je mogoča taka zmota? Če bi bil pa to sedanji posestnik nekega posestva, potem pa še bolj kažete revščino svojo, ker ga tirjate za neko vsoto, ktere ni nikdar prejel, ni nikdar bila zanj plačana, torej jo tudi nikdar poravnal ne bo. Glede štimanja računov bomo pa še govorili. — Za hranilne kujižice, ktere ste oddali gospodu kaplanu, se ne bojte. Vsaka bo prej plačana z vsemi obrestmi vred, kot katera druga. Sodnijskih stroškov pa ne bo imel noben vlagatelj niti vinarja. Bodite brez skrbi!

g Z Doba. Semenj sv. Valentina je obiskalo dosti domačinov, tujih kupcev je bilo pa malo. — Umrl je v Dobu Jernej Flis, ki so ga poznali ljudje pod imenom »gospod«. Bil je na glasu kot dober pomočnik v živinskih boleznih. Na pustni dan so dobske in krtinske maskare izgubile pamet. V Dobu so morali posredovati celo orožniki. Pozimi so nam zaprli parkeljne, sedaj bodo menda še pustne šeme. Ali ni to žalostno!? — V nedeljo po popoldanski službi božji ima naše društvo letos prvo predavanje. Vršni se v kaplaniji.

g Boh. Srednja vas. V četrtek, dne 22. svečana, je umrla sestra veleč. gospoda svetnika Ivana Berlica, Jera Berlic. Pri svojem bratu je oskrbovala gospodinjstvo 33 let in je bila povsod znana po svoji gostoljubnosti. Pogreb je imela prav veličasten. Domači pevski zbor in dekliški zbor Marijine družbe je zapel rajnici v slovo nekaj ganljivih pesmi. Preč. g. svetniku in njegovim domačim bodi v tolažbo, da ž njim vred sočustvuje ob prebriski izgubi cela župnija in da bodo vsi ohranili rajnico v najblažjem spominu ter se je bodo spominjali v molitvi. Ona sama pa gotovo že vživa v nebesih plačilo za svoj trud in trpljenje! — Prihodnjo nedeljo, dne 3. marca, bo takoj po nauku v dvorani predavanje. Vabimo k obilni udeležbi! Na vrsti bo nekaj zelo važnega. — Letošnja zima v Bohinju je dokaj čudna. Nekateri pravijo, da je zdaj res verjetno, da se svet »vrti« in da smo se nekam na gorko presukali. Da bi se le na spomlad ne presukali nazaj na

zimo! Veliko trpljenje je s spravljanjem lesa, ker nima sneg nobenega obstanke. — Hranilnica je imela v lanskem letu nad 798.000 K prometa, kmetijsko društvo pa blizu 500.000 K. Občni zbori bodo koncem marca. — Čujemo, da nekateri širijo govorico, da je prišla državna podpora za siromašne prešičerejce na »Zadrugo«, ki je izginila v njeno nenasično žrelo. S to podporo nima naša »Zadruga« najmanjšega stika in le skrajna zlobnost ali neumnost si more izmisliti kaj takega. Pomilujemo one, ki grede takim in podobnim lažem na limanice. Kako »Zadruga« po mnenju in vpitju gotovih kričačev ljudi »dere«, priča n. pr. to, da je vsled ugodno sklenjenih kupčijskih zvez preskrbovala svojim članom turščico in sladkor več mesecev še po prvotni nizki ceni, medtem ko so cene že povsod drugod poskočile. — Poročila se je 19. svečana dolgoletna zvesta prodajalka v »Zadrugi«, Urša Korošec z vrlim mladeničem iz Srednje vasi Franc Škantarjem, marljivim odbornikom več naših društev in enim najzvestejših pristašev S. L. S. Bilo srečno!

g Iz Črnega grabna. V Krašnji so se vršile dne 7. decembra 1911 občinske volitve, pri katerih je zmagal znani sodni oficijant Štrukelj s pomočjo še bolj znanega učitelja Grmeka, ki je bil radi svojih »zaslug« prestavljen iz lepe komandske župnije v Krašnjo. S. L. S. je vložila ugovor zoper volitve. Ker učitelj Grmek neprestano bobna in maže po »Slov. Domu«, da so se volitve vršile tako pošteno, da vse naše pritožbe obstoje na samih lažeh, hočemo svetu pokazati, kake so te naše »laži«. 1. Jožef Žibert iz Krajnega brda 16, bivši odbornik, je podpisan na zapisniku občinske seje, pri kateri se je izvolila reklamacijska komisija, mož pa nič ne ve, kdaj je to bilo in če bi bil tudi podpisal, ne ve nič, na kaj se je podpisal; torej na kakšen način ste njegov podpis vlovili? — 2. S. L. S. je reklamirala do 40 volilcev. Po § 17a občinskega volilnega reda mora reklamacijska komisija najkasneje v osmih dneh razsoditi o vloženi reklamaciji ali ugovorih zoper imenik volilcev in župan tekom treh dni zopet razgrniti volilne imenike z nazonilom razsodb reklamacijske komisije vsakomur na vpogled za dobo osmih dni, kar naj se nemudoma z javno nabitimi listi v občini razglasi, s pripombo, da se smejo vlagati pritožbe proti razsodbam reklamacijske komisije pisмено pri županu, medtem ko so volilni imeniki razgrnjeni. Tako § 17a. Kdaj je pa županstvo razgrnilo popravljene imenike? Od učitelja Grmeka vedno napadani župnik blagovški je ves čas pazil in zasledoval, kdaj se prikaže na uradu pri županstvu krašenjskem v Spodnjih Lokah novi razglas, pa je vedno še stari visel na deski, to je do 6. novembra so volilni imeniki razgrnjeni. Novega razglaša pa ni bilo na dan. Vidi dobro in brati bo menda tudi še znal, akoravno pravi Grmek, da bi bil vsak gluhi in slep bolje sestavil rekurz. Seveda lagati, kričati in pisati

je treba, da bi se resnica zatopila. Kdaj ste ga torej razglasili in imeli nabitega? Po dnevi ne, to potrди isti župnik s prisego, morda po noči, no, to je mogoče, saj liberalci itak ljubijo noč, da zakriva njihovo početje. — 3. Za razglasitev volitve je bil zadnji dan 22. november. Ta dan je pa visela na uradnici le odpoved semnja v Domžalah za dan sv. Katarine. To je videl na svoje oči isti župnik, ki se je peljal na konferenco v Ihan. Torej kako naj si pomagajo? Župan je nato izjavil pri zaslišanju dne 17. januarja 1912 v Lukovici, da je šel ob pol 12. uri ponoči nabijat razglas za volitve. Kot priča mu je svetil o polnoči znani naprednjak Janez Maselj ali po domače Firnažar. Kdo vam bo to verjel?! Za pričo dobite lahko vse liberalce, četudi so takrat sladko spali, saj vedo, da pri politični oblasti ne poznajo prisega. Povrh je bil še razglas od Štruklja spisan, brez datuma in župan je pozneje spodaj napisal: Nabito 22. novembra 1911. Zares fino ste manipulirali! Kje je bila volitev vsaj štirinajst dni prej razglašena? Seveda na papir se da vse napisati in tudi podpečatiti. — 4. Kako ste pa ponaredili izkaznico in pooblastilo Hele ne Drolc iz Krašnje št. 33? Nikomur ni dala ne izkaznice in ne pooblastila, pa ste vendar za njo volili. Priče na razpolago. — 5. Kako je Štrukelj in njegov nečak od France Korošec izsilil pooblastilo, ali ste pozabili? Ponoči, ko je spala, sta jo pograbila, za roke prišla in drsala za njeno roko po nekem papirju, akoravno se je na vse načine branila. Kajne, to je tudi dovoljeno? — Drugih reči ne bomo navajali, saj je teh dosti. Seveda Štruklju je vse dovoljeno, saj on ni navadni oficijant ali pisar, marveč nadsodnik na Brdu. Gorje, kdor se mu zameri! Ravno tako mogočen gospod je učitelj Grmek. On razbija in vpije na shodih kot je 12. novembra 1911 v Krašnji. Preagitira dolino in hribe, okužuje že itak zanemarejeno ljudstvo z liberalnimi časniki in je glavni reporter za »Slov. Dom«. Zares, to je parček, Grmek in Štrukelj, ne premore jih vsako gnezdo. Sedaj, ko jim bodo volitve, ki so se tako »pravilno« vršile, potrjene, bosta pa moža še bolj mogočna.

g **Črnuče**, 25. februarja. Lahko mu bo žal, kdor ni bil v nedeljo v društvenem domu. Zakaj? Slišal bi bil govor, kakršnih se malokdaj sliši. Govoril je g. Terseglav iz Ljubljane. Mahoma je pridobil vse poslušalce za svoje krasne misli in nauke. Zato so mu tako navdušeno ploskali. Obljubil nam je, da bo še prišel. Takrat pa vsi, vsi v naš dom! Ne bojte se, ne bežite od nas, »pri nas je kratek čas!« Po tem krasnem govoru se je vpisalo 74 članov. Tudi ženski odsek smo ustanovili. Sedaj se bo začelo veselo tekmovanje med nami za visokimi cilji prave ljudske izobrazbe po načelih S. L. S., ki nam jih je gosp. Terseglav prekrasno razložil, in ki jih lahko kratko označimo: vse za vero, cesarja in dom! V tem, slovensko ljudstvo, je tvoj spas, tvoja rešitev in na-

predek, tvoja časna in večna sreča! Bog te živi, dobro slovensko ljudstvo!
g **Iz Smlednika**. Nova župnija. Trbojska podružnica se je končno vendarle odtrgala od Sv. Urha v Smledniku. Sedaj ste samostojni, Trbojci! Zapomnite pa si o tej priliki: Glavna stvar ni farna samostojnost, ampak moška samostojnost v pravem mišljenju! Take vam želimo, ne pa žalostne odvisnosti od liberalnega Kreka, kakršna se je pri mnogih pokazala ob zadnjih volitvah. — »Pri nas vera peša; jaz sem že vso izgubila!« je cvilila naša poštna odpravnica 13. februarja pred sodiščem v Kranju, kjer je morala priznati svoje neumestno obnašanje, kakršnega se poslužuje v svojem uradu s poštenimi ljudmi. Gospa Ciuha, ali ni škoda tistih kronic za tako Vaše postopanje? In tista Vaša pot v Ljubljano v škofijsko palačo! Ali menite, da Vas in Vašega liberalnega srca v Ljubljani ne poznajo? In to vkljub Vašemu graščinskemu in baronskemu spremstvu! Ne, po tej poti v Smledniku ne pridete do zaželenega cilja!

Dolenjske novice

d **Zagorje ob Savi**. Dolgo časa smo molčali, toda hujskarija, ki izvira prav iz liberalno-obrtniških vrst proti nam in naši stranki, nam je potisnila pero v roko. Resnica je, da je pri nas večina obrtnikov liberalna; resnica pa je tudi, da se ti obrtniki rede tudi od naših grošev in so potemtakem odvisni tudi od naše stranke. Toda zdi se, da so obrtniki na to pozabili, zato se danes obnašajo kakor da bi bili oni edini gospodarji v Zagorju, ki naj bi jim bila pokorna in za štafažo kmet in delavec. Kdo pa je pravzaprav tisti, ki živi od drugih, ali kmet ali obrtnik? Kdo pa je bolj odvisen nego obrtnik? Ali nista njegova gospoda kmet in delavec, ki ga gmotno podpirata in tako omogočujeta njegov obstoj, brez kmeta in delavca ni obrtnika. Torej ni obrtnik gospod, ki naj se mu vse pokori, kakor hočejo to naši liberalni oštirji in razni »šuštarji«, ampak kmet in delavec. In zato naj bi nekateri liberalni obrtniki kratkomalo bolj hranili svoj jezik, sicer jim zna njihov nastop škodovati. Gospodarski boj ni nikomur drag in tega, kakor je videti, hočejo liberalni gospodje izzvati s svojo hujskarijo, trapastim zabavljanjem in udrihanjem po naši stranki.

d **Iz Žužemberka**. Vesel predpust smo imeli letos pri nas. V ponedeljek pred pustno nedeljo je bilo kar pet porok obenem, kar se pri nas še ni z lepa primerilo. Veselo znamenje je, da mnogi opuščajo nespametna dolga ženitovanja, ki niso drugega, kakor zapravljanje časa, zdravja in denarja. Škoda, da se še fantje toliko ne spametujejo, da bi opustili tisto grdo voglarenje, ki

je prava sramota za fantovski ponos. Saj to oprezvanje okoli hiše, kjer se vrši ženitovanje, ni drugega, kakor fehtanje jedi in pijače, kakor berač z lajno! Sicer so pa ljudje sami krivi tega, ker voglarjem strežejo. — Strašen nasledek togote obžaluje črevljarski mojster Franc Kašica. Mož je Hrvat, pred par leti se je priženil v Žužemberk, kamor je seboj pripeljal tudi 14letnega vajenca Ernesta Jagatič. Ta fant je sirotek, nezakonska mati ga je zavrгла, zato je bil hvaležno vdan svojemu mojstru, ki ga je sprejel v poduk ter bil tudi sicer prav lepega, krotkega vedenja. Mojster, ki sicer ni napačen človek, je pa silno vdan togotni jezi, ki jo je morala že pogosto občutiti njegova žena in njena otroka, največkrat pa ubogi vajenec Jagatič. Ravno omenjeni ponedeljek popoldne mu nekega dela ni po volji izvršil, mojster ga vsled tega stavi na odgovor, a fant se v strahu obrne v stran, ne da bi odgovoril, kar mojstra spravi v tako togoto, da v besni jezi pograbi velike škarje za usnje ter jih z vso močjo zažene v vajenca. Ta nastavi komolca, da bi škarje prestregel, a te ga zadenejo pod ramo ter se nad 10 cm globoko zaderejo med rebra, tako da mu prederejo pljuča in ranijo tudi čreva. Ko je videl mojster v krvi ležati žrtev svoje nepremišljene jeze, se je seveda streznil ter sam tekel po zdravniku, ki je takoj došel na lice mesta, ranjencu podelil prvo pomoč ter odredil, da so ga prepeljali v bolnišnico v Kandijo. Ker je bil takoj operiran ter je sicer krepke narave, je mogoče, da bo še okreval. Žalostni dogodek je vzbudil veliko razburjenja v trgu in vse je imelo globoko sočutje do nesrečnega fanta, ki je tako blagega srca, da je takoj, ko je prišel po zdravnikovem trudu k zavesti, izgovarjal svojega mojstra pred orožniki in prosil zanj, ko so ga odvedli v zapor. Mojstra so na prošnjo njegove družine sicer takoj drugi dan izpustili, a gotovo se bo zaradi svoje togote še bridko pokoril. — Pokori se tudi oni Miha Papež iz hribske fare, o katerem je »Domoljub« poročal, da je v Malem Lipju ubil fanta Franceta Žnidaršič. Dve leti in pol so mu naložili novomeški porotniki, poleg tega pa še en tisoč kron odškodnine, ki jo mora plačati sorodnikom ubitega fanta. Prav so imeli porotniki, saj je bil ranjki miren in priden mladenič in edina opora nesrečni družini. Da bi le ta stroga kazen spametovala fante, da bi se nikoli več kaj tako žalostnega ne prigodilo! — Novega poštarja dobijo na Dvoru. Dosedanja poštarica g. Eisselt je dobila pošto v Št. Vidu pri Zatičini, kamor se takoj preseli. Gotovo gre z veseljem iz Dvora, kjer so ji podivjani liberalci zlasti zadnji čas prizadjali dokaj sitnosti, a ljudem bo žal za blago in postrežljivo gospo.

d **Iz Prečine**. Naši liberalci se precej gibljejo in pripravljajo za nove prihodnje volitve ter pridno prosjačijo po sosednih občinah za pooblastila. Nekaj jih bodo morda vjeli na svoje limanice, takoimenovane »brlavkarje«, ki so boje

njihove zamere. Može, tako ni častno! Ne dajte se zbegati takim liberalnim postopačem! Stojmo trdno pod tisto zastavo, pod katero stoji velika večina slovenskega ljudstva, t. j. pod zastavo S. L. S.!

d Št. Jernej. Zalosten konec kluba. Slavni »klub šentjernejskih fantov« se pri letošnji prireditvi liberalne predpustne krokarije, pardon veselice kot tak ni več prikazal. Ima pač malo preveč masti že na sebi ta ubogi klub, zato ni več varno hoditi na solnce. Pa vendar dozdej popolnoma preč še ni bil. Vkljub bridkim izkušnjam preteklega leta je imel nekaj pomena vsaj ponoči. Kadar je bila kod kakšna večja pijača, pa si videl zjutraj pomikati se pijane postave proti Št. Jerneju — to je bil »klub«. Ali pa zdaj pred pustom se je priplazila ponoči okrog ogle, kjer je bila kaka svatba, kakšna maškera, pa se je kmalu zvedelo: »klubovec« je bil, pijača mu diši! Še na pepelnico, ko se za vsakega spodobnega človeka začne resen čas, so šentjernejski pustnaki noreli in popoldne uprizorili tak škandal, da se je moral zgražati vsak količkaj dostojen človek. Smešiti so menda hoteli cerkveni obred pogreba in duhovnike, pa so reveži nevede zasmehovali — sami sebe. Morebiti pa pomenja pogreb tiste pustne šeme, ki so jo v sprevodu peljali na gmajno, pogreb zadnjega »klubovca«, ker pogrebi hočejo očitno ostati tudi zanaprej predvsem smešne pustne šeme in vsega pomilovanja vredni norci?

d Št. Rupert. Kako so naši liberalci prosili in rotili naše vrle volilke, naj ja dajo pooblastila. Pa niso nič opravili! Može naše stranke pa so ti liberalni možiceljni prosili, da naj ja volijo Br-carja, Vidmarja in Zupančiča, Bukovca pa za božjo voljo ne! Kaj pa vas je tako strah pred Bukovcem in zakaj pa vam je Zupančič, Br-car, Vidmar tako prirastel k srcu? Mi pa pravimo z vso odločnostjo: cela stranka in vsi možje in žene bodo kot en mož volili Bukovca, oaih treh pa nikdar in noben! To si zapomnite liberalni mešetarji! Če vas še dosedaj ni sram in strah vaših neumnosti, vas bo pa sedaj v tem času! Ali mislite, da boste vedno smeli zapeljevati našo mladino, da bi ves denar in mladost zapravila po liberalnih gostilnah, ki so odprte do polnoči in čez in da bi se tam pobijali? Volivci in volivke, pokažite svojo odločno voljo in metlo v roko in pometite s temi liberalci! Vsi na delo za čast Št. Ruperta in za blagor mladine!

d Radečo pri Zidanem mostu. Na Močilnem je dne 21. februarja ogenj uničil dvoje gospodarskih poslopij Goletu in Zavrlu. Škoda je velika. Zavarovana sta bila le za male svote. Nesreča nikdar ne miruje. — Bližajo se občinske volitve. Razpisane so na dan 14. marca. Boj bo hud, kakor povesod, kjer hoče liberalna stranka, predno je pokopana za vselej, zbrati še vse svoje moči. Agitirajo ne samo domači liberalci, ampak tudi boštanjski, kakor se čuje, so jim priskočili na pomoč. Kolo-

vodje vse te agitacije so liberalni gostilničarji, njim na čelu Gmeiner, kateri bi se silno rad vsedel na županski stolec in komandiral celo občino. Zdej ima polna usta obljub za kmeta. In da bi tem lažje lovil na svoje limanice, je postavil v svoj liberalni odbor tudi nekaj kmetov. Toda mi dobro vemo, za kaj se mu gre. Rad bi odpravil užitninsko naklado, katero je bil sklenil dose-danji občinski odbor, ki mu je bilo na tem, da skrbi za koristi vseh občanov, ne pa samo par liberalnih gostilničarjev. Zato ne poslušajte teh mož, ako hočete sebi in občini dobro. Dokler so v odboru naši možje, je še neka druga velika dobrota za občino. Vsem dobro znani požrtvovalni gospod, ki je naklonjen naši stranki, je kupil in vzdržuje občinsko ubožnico. Koliko stroškov s tem prihrani občini, izračuna lahko vsak sam. V prihodnji številki »Domoljuba« bomo navedli naše odbornike za vse tri razrede. Ker so za resno delo in res pravi krščanski možje, mora zanje v boj vsak vesten volilec.

d Popotnik iz mirnske doline. Na Straži pri Mokronogu je vrgel v šali deček Drobnič mlajšemu dečku Hribarju trsko v glavo, a tako nesrečno, da se je započila v oko. Zdravnik ni mogel pomagati in v groznih bolečinah se je podal drugi dan ubogi otrok v Kandijo k usmiljenim bratom. Otroci pamet! — Te dni so se klatili po naši dolini cigani. Kaj takega pa še ne! 21 voz so imeli in 33 konj. Nazadnje so se stekli s sekirami in noži, vlačili ciganko za noge po tleh, tako da je reva morala k zdravniku. Ko so pa čuli pretepači ime orožnik, so jo odkurili naprej. — Na Jesenicah se je obesil mlad fant; kaj ga je gnalo v to strašno smrt, ne vedo, ker fant je bil priden in iz dobre hiše. — Znani liberalček Smrekarjev Žanek jo je odkuril iz Mokronoga. V par letih je dogospodaril in sedaj bo na Koroškem poskusil srečo. Kmetje, politika ne nese, ampak vzame, treba dandanes trdo delati, varčevati, malo govoriti pa dosti misliti, potem pa gre. Nikar ne verjemite vsakemu širokoustnežu, jih je še par v Mokronogu, tudi ti bodo odšli, le malo počakajte. — Lepo, silno lepo so pa delali šentruperski liberalci za občinske volitve. Mislili so, kakor turški sultan, da jim nihče nič ne more, naj delajo, kar hočejo. Glasovnice so prinašali kar potiskane, žugali, v mokronoško občino pa poslali le par glasovnic. No, sedaj je pa vse slave konec! Naš vrli poslanec Hladnik je posegel vmes, vlada je morala tudi pogledati tja doli in lepi Št. Rupert, pa je našla take stvari, da je volitve odgodila. Ne bo jih še sedaj! Prav! Naj le pogledajo tem tičkom malo na prste; naj jim povedo, da so postave tudi za liberalce, pa tudi kazni zanje in sodnije. Ampak vam, kmetje, pa zelo zamerim! Pravite, da ste verni; to ni res, veren človek nikoli ne drži z liberalci, pa tudi ž njimi ne voli. Vsak ki je veren, voli vernega moža, ki hodi v cerkev, izpolnjuje božje in cerkvene zapovedi! Žensae tako rade hitite v

cerkev, če vas pa kak liberalen plahtač prosi za glas in pooblastilo, pa ga mu daste. Zato vam rečem: Na noge! Sami pokažite, da ste verni, s tem, da boste pomedli z liberalci. Poglejte Mokronog! Tam so dali liberalcem po grbi, da se še sedaj ne upajo iz brlogov, kaj pa šele bo! Kvišku, Št. Rupert, otresi se liberalne komande!

d Št. Rupert. Liberalci so pri občinskih volitvah tako terorizirali in sleparili, da je deželna vlada volitve ustavila. Kar je preveč, je le preveč tudi za Št. Rupert, v katerem se drugače vse sme. Sme se točiti po gostilnah celo noč; sme se brez licence ples imeti; nihče se ne zmeni za občinska pota in brvi itd. Zato so mislili kunštni liberalci, da smejo tudi za volitev vse nepostavnosti delati in slepariti. V Krškem in v Ljubljani pa so rekli: ne boš! Mi pa in vse pošteno ljudstvo pa tudi pravi, da je še pravica v Avstriji in na Kranjskem in če to tudi našim liberalcem ni prav! Ves svet se bo čudil, če bo slišal in bral, kaj vse so počenjali naši ljubi liberalci, da bi si ohranili svojo oblast. Ljudje pa so izpregledali in ne verjamejo liberalcem več. Lagali so, da bo treba delati gospodu župniku nov kozolec; da bode treba mlekarji plačevati; da bode davek na vino; lagali, da bode nova šola. Nekateri ljudje nočejo postati pametni, zato bo treba odločno povedati mnenje kmečkega ljudstva. Tudi tu mora biti enkrat kmet na jasnem, saj davek plačuje in še precej visok, kakor plačuje občinskega tajnika in slugo! Zato pa naj vsak poskrbi, da se tudi tu napravi red!

d Vače. Ne maramo pogrevati naprednih junaštev z ukradenim tatermanom, straniščem, zavravnimi napadi in krivimi pričami, ker nam je še vse predobro v spominu. Pribijemo samo to, da bi Vačanom trda pela brez sv. Andreja, župnišča in kaplanije. Kak kristjani so naši naprednjaki, čuti-mo vsi. Da duhovnike težje vidijo nego trn v peti, je več nego dovolj znano. Vkljub temu ti bodo rekli, da se poganjajo samo za gospodarske stvari ter da cerkvi in duhovnom niso sovražni. Kako se neki napredni župan Peruci poganja, da bi se nam čimpreje razdelila državna podpora? Če se že morajo ceste razdeliti in posuti, zakaj župan ni cest že davno razdelil? Sedaj je vendar več časa za ceste nego pozneje. Našemu županu je deželni odbor ukazal, naj pred Svečnico okliče kmetijski tečaj in razdeli okrog plakate. Plakati so ostali pri županu, o tej gospodarski prireditvi župan še slišati ni hotel. Pač pa je imel čas namesto poštnega sela kot ponižni sluga dostaviti glasovnico obrtniku J. V. ter iti agitirat v Peče za liberalce. Preteklo nedeljo so naši Ribnikarjevi pristaši sklicali takozvani občni zbor kmetijske podružnice, kjer se je samo članarina pobrala in sklepalo, kdo bo šel v imenu liberalcev na občni zbor v Ljubljano — drugega nič. O kakem računu ni bilo govora, še manj o kaki za gospodarstvo

koristni stvari. Naprednjakom je toliko mari gospodarska korist kmeta kakor je bilo mari onemu, ki je neki ženici dvignil v eni liberalnih hranilnic 280 kron, pa jih je v drugi liberalni hranilnici naložil baje samo 116 kron. Na podoben način se poteguje liberalec povsod v našo škodo za svojo malho. Komur vera peša, mu peša še marsikaj drugega.

d Krško. Purgarji se boje kmečke zmage kakor vrag križa! Pa zakaj? Skrivajo svoje »rajtence« kakor kača noge. Doklade so pobirali, denar pobasali, naredili pa nič! Ko jim je eden iz Ljubljane »kaso« pregledal, je manjkalo kar celih 390 kron! Vse zavoženo in zadolženo! Zato se tako boje obračuna s kmeti, a mu ne bodo ušli!

d Krško. Smo že pred novimi volitvami. Deželna vlada je ukazala, da morajo biti dostavljene vse glasovnice do 5. marca. Purgarji se že tresejo in milo prosijo, naj kmetje ž njimi potegnejo. Naši možje pa stoje kakor skala: če so že prvič razrukali liberalno trdnjavo, jo bodo drugič podrli do tal!

d Svetoduški paša ima pa res smolo. Zadnjič je hotel izvoljen biti, zdaj pa še voliti ne bo smel! Zakaj pa ne? Poln brljavke je zamenjal glasovnice in sodišče ga hoče poplačati z — rječtom. Ubogi paša: poprej nepričakovan penziji, zdaj nezačinjeni rčet!

d Krško. Volitve so razveljavljene. Kdo je pa tega kriv? Trmasti purgarji, ki so »na lasno odgovornost« napravili tri volišča, dasi so zvedeli, da je to proti postavi! In kdo bo plačal stroške za te volitve? Če bi purgarji zmagali, bi jih gotovo zvrnili na občino, a zavedni kmečki volivci bodo pocukali za kropce strica peka in njegove »kifelce«!

d Št. Rupert. V zadnjem »Slovenskem lažidomu« se zopet repenči fante, ki je komaj prišel do kruha s pomočjo duhovnikov, katere on tako neramno napada in piše za resnico vse, kar mu kak pijan tovariš naklobasa. Kdo je tisti fante, ni težko uganiti. Ima lagtnosti, ki jih je že slišal v »Domoljubu« in tudi s prižnice. Dobiti ga je povsod, kjer se popiva in brati z ljudmi, ki ne ljubijo poštenega dela. Za malo potrebo popije po večerji po štirinajst štamplov brinovca in zato ne smemo pričakovati boljših dopisov, kakor so v »Slovenskem lažidomu«. To človeče poroča torej laži, katere si more zmisлити samo on. Na take dopise se Št. Ruperčani samo smejemo. Prečastiti gospod naš župnik imajo čisto prav in gospod kaplan tudi, da priporočajo druge moze v občinski odbor in pošteni volilci in volilke bodo tudi volili take odbornike, ki jih priporočata ona dva. Saj sedanji odborniki se ne bi tako trudili, kot se, če ne bi šlo za njih dobro.

d Škocijan pri Mokronogu. Župan Činkole pošilja popravke. Prizna, da so zvišali doklade za 110 K. Pri tem pa nič ne pove, da so v občinski seji dne 26. februarja 1911 potrdili primanjkljaj

1579 K 18 h in k temu še drug primanjkljaj 105 K 81 h. Činkoleta je groza pred lastnim gospodarstvom. »Domoljuba« je začel ljubiti. Bolje bi bilo, da bi občino popravil namesto »Domoljuba«. — Durjavovo ljubezen do »Domoljuba« pa Činkole le naj popravlja. Čudno, da si upa. Kako, da seje kmetijske podružnice ni nič omenil. Sicer pa je pisano bržkone za Škocijan in tam že vedo, kako je. — Ali Durjava dela kozle ali Benedičič, to je nazadnje vseeno. Ni pa vseeno, kako se še spogledajo Benedičič, farmanski grund z ustanovno listino in šolski namen.

d Škocijan pri Mokronogu. Pričakujemo, da bo Činkole prihodnjič tako popravljal: Ni res, da Činkole popravke pošilja, res pa je, da jih njegova učiteljska polovica. Ni res, da je 1579 K primanjkljaja, res pa je, da ga je 1579 kron 18 h in še 105 K 81 h. Zato tudi ni res, da bodo novi davki, res pa je, da bodo ljudje plačevali. Ni res, da se je podpora delila pri občini v Škocijanu, res pa je, da se je v Dobruški vasi v Činkoletovi gostilni.

d Iz Tržišča. 19. t. m. smo spremili k večnemu počitku pokojnega Francea T r a t a r. Bil je veren mož in dober gospodar. Bil je svoj čas tudi župan tržiške občine. Kako so farani ranjeka spoštovali, je pričal veličasten spoved, kakoršnega pri nas ni kmalu. Potrpežljivo in udano v božjo voljo je preživel 15 mesecev v bolniški postelji. Naj v miru počiva!

d Zvirče. Te dni se je od nas poslovil in odšel v Ameriko vsem priljubljeni mladenič in član slovenskega katoliškega izobraževalnega društva v Hinjah, g. Peter Konté. Bil je tudi iskren prijatelj našega »Domoljuba«. Vrlem mladeniču želimo v novem kraju obilo sreče in blagoslova božjega!

d Škocijan pri Mokronogu. V Grumljah pri Škocijanu se je ustanovilo prostovoljno gasilno društvo. Naj deluje v blagoslov svojemu kraju.

d Iz Ambrusa. Liberalizmu podlaga je laž. Kakor drugod, tako tudi pri nas. Čujte! Prva laž. Naši liberalci pravijo, da niso liberalci. Kaka zamera, če jim kdo pravi, da so liberalci! Toda pametni ljudje, ki se niso s pametjo skregali, pa vedo, da tisti, ki voli liberalnega Puclja, ki hodi v šolo k liberalnemu Jožku na Krko in ki vsakemu lažnjivemu liberalcu več verjame, kakor svojemu škofu in župniku, da, tak je liberalec, če se tudi z vsemi štirimi branji, da ni. Druga laž. Oktobra smo imeli občinske volitve. Postava pravi, da je treba 14 dni pred volitvijo pričet z dostavljanjem glasovnic. Ambruški liberalizem, ki je tedaj gospodoval v naši občinski pisarni, je pa rekel: »Kaj meni postava mar? Zadnjih pet šest dni bo tudi dosti za dostavljanje.« Toda okrajni glavar je pa mislil, kakor postava, in je ukazal dne 18. oktobra županstvu takoj glasovnice dostaviti. Kako si sedaj pomagati? Nič lažjega kakor to! Kdor zna, pa zna! Dne 20. oktobra, ko so

prve glasovnice romale med volivce, se vsede ambruški liberalizem v občinski pisarni k mizi in poroča kot resnico okrajnemu glavarju, da so že skoraj vse glasovnice razdeljene. Pa jih je šele deliti začel! Tretja laž. Volitve so sijajno izpadle za nas. Liberalizem je na celi črti sramotno pogorel. Naših glasov je bilo okrog 180, nasprotnih okrog 80. Pri toliki razliki glasov je vsaka pritožba nespametna in bi ne bilo drugega kakor samo nagajanje. To je vedel tudi naš liberalizem. Toda iz same nagajivosti je vložil pritožbo radi svojih lastnih napak in tako povzročil precej nad 100 K nepotrebnih stroškov občini. Liberalci so se pritožili, češ, da volitve niso bile pravilno razglašene. Okrajni glavar je vprašal, kje visi občinska tabla, kjer so bili razglasiti nabit. In bilo je to dne 19. decembra, ko je naše županstvo poročalo, da je županova tabla v županovi veži, na kraju, da je mogoče le od ene strani s težavo pri do nje. Mislili so menda, kdo bo pa prišel iz Novoga mesta ali iz Ljubljane gledat, kje je tabla. In res so v Ljubljani to sprejeli kot resnico in volitve razveljavili. Mi v Ambrusu pa vemo, da je bila občinska tabla pred volitvami in po volitvah zunaj na javnem kraju obešena, kamor je lahko vsak imel dostop. Tako ravnanje se samo obsoja.

Notranjske novice

n Iz Planine. Imeli smo 14. t. m. volitve v občinski zastop. Liberalci so si priborili z največjo silo in težavo 7 odbornikov, S. L. S. pa s pravičnim, odkritim bojem 11. odbornikov. Liberalci so poparjeni in žalostni, ker so dobili kljub največjemu trudu tako malo odbornikov; kajti liberalni agitatorji so kakor divji letali noč in dan od hiše do hiše; priredili so celo razstavo liberalnih poslancev in govornikov. Videli smo Ribnikarja, Trillerja, slišali Gangelna in Ravniharja. Bahajo se, da so vrgli »farovško-graščinsko« stranko. Kmetje, kaj se vam zdi, ali je pravično, da nima zdaj graščina nobenega zastopnika v občinskem odboru, graščina, ki plačuje dve tretjini davka in naklad v celi občini. Čast volilcem, ki so neustrašeno stali na strani S. L. S., sramota pa onim, ki so nosili podpisat za našo stranko, potem so šli pa z liberalci volit. Ne zaslužijo drugega imena kot hinavci.

n Studeno pri Postojni. Kot sosedje planinske občine smo se udeležili tudi njih občinskih volitev. Obžalujemo Planince, da se imajo bojevati s takimi ljudmi. Kako so zagrizeni za svojo stvar! Glasovnice je nosil našim volilcem postojnski policaj. Takoj za njim so šli štirje planinski liberalci in so našim pobirali še gorke glasovnice. Zraven so sleparili, da nam dana prejšnja pooblastila več ne veljajo, da do-

mač župnik nima nič pri občinskih volitvah, da bodo morali iti v Planino volit, da tam ne bodo še varni. Nekaj naših volilcev se je tako ustrašilo teh skrincev, da so raztrgali glasovnice. Ubogi reveži! Nekateri naših »mož«, ki so dali prej nam pooblastila, so dali potem pa tem. Ali je to možato? Bodite možje, ne pa . . . ! Čudno, da taki ljudje, ki že več let niso videli cerkve od znotraj, morejo imeti še kaj zaupanja med ljudstvom? Ali se s tem ne odobrava njihovo brezbožno življenje? Takim brezvercem pokažejo verni volilci vrata. Le žal, da so se dobili med našimi taki, ki so jim šli na roko in jim pomagali lagati se. »Gliha vkup štriha«, pravi pregovor. Ene vrste tiči skupaj letijo. Tako smo nekatere naše može pri ti priliki še bolj spoznali in sedaj vemo, koliko je pri njih ura. Vsa čast pa mnogim našim možem, ki so šli v Planino volit, da so sosednjim Planincem pomagali do zmage. Večina je naša.

n Žiri. Na zadnjem volilnem shodu je podal gospod poslanec Gostinčar zraven drugega tudi sliko dela v državnem zboru. Možje, ki se jih je nabralo nenavadno veliko, so živahno odobravali delo poslancev Slovenske Ljudske Stranke in njen nastop, ko zahtevajo naši poslanci, naj iz one velikanse vsote, ki jo bodo vsi davkoplačevalci žrtvovali za severne dežele, pade kaka drobtinica tudi za neprijetno bolj potrebne južne dežele: Kranjsko in druge. Če vsi plačujejo, potem naj imajo vsi korist od tega, ne pa samo eni. Živahno ploskanje ob koncu povsem stvarnega in nad vse poljudnega govora je dokaz, da vedo umeti razsodni možje pametno delo poslancev Slovenske Ljudske Stranke. — Glede bližnjih volitev za podobčino Žirovski vrh pa ponovimo na tem mestu zmisel besedi gospoda poslance: Volivci! Tudi Vaša podobčina ima svoje potrebe! Ostanite zvesti pristaši S. L. S., da se prične pametno, pravično delo za celo žirovsko občino v občinskem odboru. Stran z malenkostnimi osebnimi prepiri, ki bodo koristili samo liberalnemu kandidatu, Vam pa, če drugo ne, vsaj toliko škodovali, da bodo mislili o Vas pametni ljudje, da hočete svojemu propalemu liberalnemu kandidatu pomagati na noge. Ali imajo liberalci res toliko zaslug za Vašo podobčino? Priliko so imeli dolgo časa, da bi bili kaj storili — zdaj ne morejo več ničesar pri najboljši volji. Vsi, kar se jih ponuja, ne morejo biti voljeni, le dva, ki sta dala moško besedo za S. L. S. Le zato, ker sta ta dva pristaša S. L. S., pustite vse malenkostne osebne ozire in volite za odbornika: Gregor Jereb, posestnik, Žirovski vrh, 30; za namestnika: Anton Oblak, posestnik, Žirovski vrh, 13.

n Iz Cerknice. Hvala Bogu, občinske volitve v Cerknici so končane. Liberalci so po stari navadi zopet tepeni. Čudno, da je naša cerkniška dolina tako srečna, da ima v vsaki vasi nekaj liberalnih laži-kričačev, katerim se la-

hko vse pripisuje — le omike in znanosti jim manjka . . . Ti ljudje zjemajo svojo znanost iz »Zarje«, »Slov. Naroda«, berejo »Jutro«, a v glavi se jim dela mrak. Ko smo mi hodili okrog naših volilcev, smo si svojo popotno torbo napolnili z marsikatero zanimivostjo. Polagoma pride ta roba iz torbe v javnost. Danes se mimogrede oglasimo v Dolenjo vas. Povemo samo to: Tam je nek mlad mož, kateri rad z neresničnim govorjenjem zabavlja čez naše ljudi. Sicer nimamo nič proti temu, ako v njegovi nevedni glavi prebiva liberalna tema. Mi hočemo samo naše somišljenike braniti pred lažnjivimi napadi. Za danes mu samo to povemo, da naj z napadi in opravljanjem čez naše somišljenike prejenja, drugače bomo začeli pisati velezanimiv roman o zlatih očalih, glace rokavicah in o amerikanskem župniku. Kdor ima ušesa, bo zastopil. Drugič gremo pa malo v sosednjo vas. Do takrat pa vsi bravci »Domoljuba« pozdravljeni! — Vasovavec.

n Cerknica. Cerkniška liberalna požarna bramba je imela svoj občni zbor. Pri požarni brambi so pa kot udje vpisani tudi cerkniški sokoliči. Kako je ta sokolska nadebudna mladina »fest«, se vidi iz tega, da je bila glavna točka občnega zbora liberalne požarne brambe: Izključitev vseh Sokolov iz gasilnega društva. Pravijo, da se je sokolski načelnik precej jezil, a iz oči da so mu padale solze. Revež, nam se smili, da je za načelnika pri društvu, katerega lastna stranka obsoja. Reš, jokati se je treba nad ako mladino! Do zaključka pri tem občnem zboru ni prišlo, ker so Sokoli zborovanje motili. Sedaj bo menda županstvo vmes poseglo. Prav, se bo vsaj enkrat to prekoristno društvo očistilo liberalne primesi, kar je že skrajni čas.

n Iz Idrije. Deželna vlada je poslala pretečeni teden sem uradnika, ki naj malo preišče živila, katera se prodajajo Idriječanom. Izkazal se je žandarmeriji, kdo da je in zahteval pomoč, da pregleduje mleko, katerega nosijo na vse zgodaj v mesto. Rad ali nerad je moral vsak mlekar ali mlekarica iz svoje posode odliti nekaj mleka, katerega je preiskal. Dobil je pri nekaterih skoraj za polovico prilite vode, bili so žalostni in smešni prizori, ko se je kateri izgovarjal radi mlečne vode, katero po 20 vin. meščanom oddaja. Za sedaj rečemo le toliko, da, ako bi bil to storil deželni odbor, bi bili nekatere vrste časniki klicali na njega ogenj in žveplo, a ko je to storila deželna vlada, ki ima pri rokah žandarmerijo, ali zaplenjenje, bo najbrž vse tiho ostalo, le na tihem bo ušla kaka kletvica. Meščani smo pa vladi radi tega zelo hvaležni, le večkrat naj bi še prišel in tudi druga živila preiskal, kajti to je še le dvojna draginja, pokvarjene reči pa še drago plačevati. — V nedeljo so imeli naši rudarji velik shod. Čez dolgo so bile vse tri stranke v lepi slogi. Kaj jih je neki zedinilo? Novi plačilnik, ki nekoliko izboljšuje plačo,

a odpravlja žito in drva. Skrbi jih, kaj bode, ko drv več ne bo in tudi pri žitu lahko občutno zadene rudarje z veliko družino, ako se podraži. A to so že lahko vedeli prej, da do tega pride. Socialna demokracija, oziroma njeni voditelji so pri vsaki priliki zahtevali plačo le v denarju. Saj nismo več v času patriarhov, naših očakov Abrahama in Izaka, ko so le v pridelkih plačevali. Kdo bode v modernem času na žito navezan? so ponavljali na shodih in zastopih. Tega se je ministrstvo naveličalo, pa jim je vso plačo v denarju naklonilo, saj je za njega vse eno, ko mora žito in celo drva kupiti, preden ga rudarju izroči. Sad takega hujskanja pa občuti rudar vsake stranke, prosili bodo, naj še žito in drva ostanejo, a najbrž brez uspeha. Kar ste hoteli, to smo vam dali, bodo odgovorili.

n Idrija. Prihodnjo nedeljo dne 3. marca se vrši v prostorih Kršč. gosp. društva ob 4. uri popoldne redni občni zbor Ljudske posojilnice v Idriji s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje letnega računa za leto 1911. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Poročilo o izvršeni reviziji. 7. Slučajnosti. — Člani se najuljudneje vabijo k polnoštevilni udeležbi. Načelstvo.

n Iz Loža. Po vsebini nekega otročjega dopisa v nekem novorojenem nasprotnem listu je soditi, da so naši napredni možje, odkar so pri zadnjih občinskih volitvah s par glasovi večine zmagali, prišli vendarle do prepričanja, da so jim dnevi njihovih komande v naši občini že seštetji. Kajti takih podlih osebnih napadov na poštene može poslužujejo se edino propalice ali pa ljudje, kateri so se v skrajni sili primorani boriti za svojo politično existenco s takimi sredstvi, a pametni, trezni politikarji ne. Svetujemo dobro znanemu dopisunu in tovarišem: le tako naprej, ako vam ne bo šlo na škodo, nam še manj. Seveda vam ni prav, kaj ne, ker ste že tako opešali, da vam je moralo par naših figa-mož pripomoči do tako žalostne zmage pri občinskih volitvah. Druga je pa ta, da je neki visoki uradnik zagazil deloma po svoji, deloma po krivdi par hujskačev v tako občutno nesrečo. Pomagajte, pomagajte, ako imate kaj vesti, prispevati k tožbenim stroškom, ki znašajo nad 800 kron, pa ne kovati take dopise, to bo človekoljubnejše. Onemu dopisunu pa, ki je zajemal svoj čas vso omiko iz tržaškega »Picola«, svetujemo: le mirno in trezno, pa vsaj bolj stvarno naprej, sicer se vam bo vaša ognjevita kri tako razburila, da boste dobili prav lahko tisto nesrečno bolezen, ki ji zdravniki pravijo »delirium alcoholicum«. Pa porabite svoj prosti čas raje v to, kar bo v korist in blagor občine!

n Črni vrh nad Idrijo. Toliko ljudi v tako kratkem času pa gotovo še nikoli pri nas ni umrlo kot letos. Od Novega leta imamo že 25 mrličev. Zelo nam je nagajala letos škrlatinka in komaj, ko-

maj smo jo odpravili. Šola je bila pol-drug mesec zaprta in še sedaj ni vse, kakor bi moralo biti. — Naročnike »Domoljuba«, ki letos še niso plačali naročnine, prosimo, da to še store, sicer smo napredovali — morda je k temu pripomogel kaj tudi tisti majhen prepriček v »Domoljubu« — še bolje pa bo, da vsi stari naročniki zvesti ostanejo. Kaj pa nam je za tri kronice, ko imamo denar! Korajža velja!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Št. Jernej. Prihodnjo nedeljo dne 3. marca bo v društveni dvorani občni zbor slov. katol. izobraževalnega društva. Pridite v obilnem številu vsi prijatelji in prijateljice društva!

Iz Mekinj. Tukajšnje izobraževalno društvo pripravlja za dan 10. marca t. l. veliko in prekrasno igro »V znamenju križa«, pri kateri bo nastopilo blizu 50 oseb. Igra je polna življenja in pretresljivih dogodkov. Godi se za časa krutega rimskega cesarja Nerona, ki je hotel zadošiti krščanstvo v krvi mučencev. Kakor senca in solnce se menjajo prizori iz propalega poganstva ter svetlega krščanstva, ki je mogočno nastopalo pod vidnim vplivom božje pomoči. Med spridenim poganskim žensstvom se nam zdi krščanska deklica Mercija kakor podoba iz svetlih nebes. S svojo milino in junastvom si osvoji srce plemenitega rimskega pretorja Marka, ki se pod vplivom te nebeske prikazni spreobrne h krščanstvu. Oba obsodi Nero k smrti na križu. Igra je vprizorilo že ljubljansko gledališče, ponavljati so jo morali večkrat tudi v Mariboru, kjer je napravila globok vtis. Zato dne 10. marca popoldne v Mekinje, kjer se vam bo nudil izreden užitek!

POROČILA O PRIREDITVAH:

Izobraževalno društvo v Črnem vrhu je imelo v nedeljo občni zbor. Udeležba je bila povoljna. Zeleli bi, da bi bila zlasti predavanja malo bolje obiskana. Z veseljem pa moramo povdariti, da je število naročnikov naših listov letos poskočilo. Samo »Domoljuba« imamo čez 120.

Studen pri Postojni. V prostorih tukajšnjega katol. slov. izobraževalnega društva so igrali naši fantje šaloigro: »Zamujeni vlake«. Nastopili so prvič. Svojo nalogo so rešili častno, nismo tega pričakovali. Le tako naprej! Bilo je tudi par deklamacij. Zapeli so tudi nekaj pesmi pod vodstvom domačega organista gospoda Al. Debevca. Vso prireditve smo ponovili.

Iz Tržišča na Dolenjskem. Dne 18. svečana se je po društveni veselici vršil občni zbor katol. slov. izobraževalnega društva. Iz posameznih poročil posnamemo sledeče: Društvo je imelo v preteklem letu 109 članov. Društveni odbor je imel 10 sej, na društvo je došlo 30. odposlalo se je 35 dopisov. Veselic je imelo društvo pet, predavanja tri in sicer o društvenem življenju, o časopisju in o svobodomiseltvu. Dne 25. marca se je vršil krasno uspeli mladeniški shod in 19. marca enodneven gospodarsko poučen tečaj. Društvena knjižnica je izposodila 720 knjig. Knjižnica šteje sedaj 280 večinoma vezanih knjig. Dohodkov je imelo društvo 332 K 70 vin., stroškov pa 216 K 19 vin. Društveni inventar je vreden nad 750 K. Kljub nasprotovanju raznih ljudi, naše društvo lepo deluje. Opaža se premalo predavanj, a teh lansko leto nismo toliko priredili, ker je bilo vsled volitev burno leto in tudi več

političnih shodov. Društvo je prevzelo v svojo režijo tudi »Domoljub«, ki se je letos pomnožil na 105 naročnikov! Takega števila še ni bilo v Tržišču. Kljub vsem oviram gremo naprej, za liberalne zabavljace se pa ne brigamo, ker vemo: Da najslabši sad ni, katerega se sršeni lotijo.

Dobre knjige

»Ne v Ameriko!« Nobena krvava vojska in nobena kužna bolezen bi ne mogla pobrati slovenski domovini toliko ljudi in tako število najkrepkejših moči, kakor izseljevalna strast. — Zato je novi, 16. zvezek, Ljudske knjižnice, ki obsega po resničnih dogodkih spisano Aleševčovo povest »Ne v Ameriko!« za naše čase zelo primeren. Alešovec je spisal to povest na tisti mični, domači in živahni način, ki je le njemu lasten. Zato ni dvoma, da se bo ta povest brala povsod z največjim zanimanjem in se bo zlasti naši mladini globoko v srce vtisnil zlati nauk: »Ljubo doma, kdor ga ima«. — Cena 1 K 50 vin., vezano 2 K 40 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

P. Angelik Hribar: Postni in velikonočni napevi za mešani zbor so prav kar izšli v zalogi Katoliške Bukvarne v drugem natisu. Te pesmi našega priljubljenega skladatelja so bile že več let popolnoma razprodane. Na vsestranske želje jih je Katoliška Bukvarna zopet izdala, kar je gotovo ustrezno vsem našim cerkvenim zborom, ki bodo brezdvomno v obilem številu segli po njih, jih marljivo gojili in proizvajali v postnem in velikonočnem času. Partitura stane 2 K, glasovi so po 50 vin.

Šmarnice za leto 1912. Šmarnice arskega župnika, ki smo jih že naznanili, so ravnokar izšle v zalogi Katoliške Bukvarne. Cena za vezan izvod 2 kroni.

Drobtine

— 23. mednarodni evharistični kongres se bo vršil od 12. do 15. septembra 1912 na Dunaju. Na takozvanem »Heldenplatzu« bo ob priliki velike evharistične procesije daroval kardinal, knez in nadškof dunajski slovesno sveto mašo ob navzočnosti cesarja samega, nadvojvod, nadvojvodinj in vseh visokih oseb dunajskega dvora, zastopnikov vlade, uradništva in vojaštva. Kot glavna slavnostna cerkev je določena cerkev sv. Štefana, paralelna zborovanja pa se bodo vršila tudi v drugih cerkvah. Papeža bo zastopal pri evharističnem kongresu poseben delegat.

Žalostna statistika. Lansko leto se je od junija do oktobra ponesrečilo na morju 108 ladij z 114.231 tonami. Med temi je bilo 43 parnikov in 65 jadrnic. 12 ladij se je potopilo, 5 je bilo popolnoma uničenih, 6 jih je zgorelo, 14 so jih vrgli viharji na obal. Angležka je izgubila 12 ladij, Amerika 13, Švedska 21, Norveška 10, Nemška 2.

Spomin je izgubila. V Marzljji se je te dni oglasila pri tamošnji policiji neka dama, ki spada gotovo med boljše kroge, in ki je izpovedala, da je izgubila svoj spomin in da se ne more več spominjati, kako se piše, vendar pa misli, da je soproga nekega angleškega plemenitaša. Doslej se še ni posrečilo, razjasniti to skrivnost. Dama, ki je stara okoli 55 let in ki govori francosko in angleško, so oddali v umobolnico. Tam so ji dali papir ter prosili, naj zapiše svoje ime. Pričela je pisati »Jeanina de Whitt . . .«, toda naenkrat je spustila svinčnik vsa prestrašena iz rok. Bolnica ne joka, niti ne kaže kakih histeričnih znakov. Videti je zelo zmešana ter ni vstanu, zbrati svojih misli. Ker nima ničesar pri sebi kot dežnik, ki je bil kupljen v Nizzi, bo težko dognati, kdo da je.

Pevka na akcije. Neka mlada Avstralka je imela krasen sopranov glas, močen in zvonek. Nudil se ji je gotov uspeh, toda bila je revna in se je morala odreči vzgoji, ki bi ji uravnala pot do slave. Nekega dne jo je slišal peti iznajdljiv trgovec, ko je šel s prijateljem mimo njenega stanovanja. »Ta ima zlato v grlu!« je vzkliknil. »Zlato, ki bi se pa moralo izkoristiti,« je pristavil prijatelj. »Kako bi bilo z ustanovitvijo akcijske družbe za izkoriščanje lepega glasu uboge deklice?« — »S 25.000 franki bi se pač dalo priti do cilja. Poslati bi jo bilo treba v Pariz, da se izobrazí. Ko se vrne, bi ji bili na razpolago najsijajnejši engagementi in nam akcijonarjem bi bile zagotovljene velike dividende!« Rečeno, storjeno! Razpisanih je bilo 1000 delnic po 25 frankov, ki so bile v kratkem razprodane. Mlada Avstralka je končala svoje študije v Parizu s sijajnim uspehom; gledališča v domovini so se kar pulila zanjo. Akcije so hitro narastle in danes notirajo akcije po 25 frankov na borzi v Melbourneju po 87.45 frankov.

V motornem čolnu preko Atlantiskega oceana. Listi poročajo, da je 28. decembra 1911 odplulo šest Angležev iz Weymoutha z motornim čolnom »Lingueta«, ki je imel 30 konjskih sil, ter končalo svojo vožnjo 31. januarja v pristanišču Pernambuco v Braziliji. V svojem 20 metrov dolgem čolnu so v tem času prevozili nič manj kot 4500 milj, na dan približno 140 milj. Namen te vožnje je bil, preizkusiti novo motorno konstrukcijo, ki se jo je pri »Lingueti« prvič uporabilo.

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo. Vaša dobro počutnost se zopet vrne, ako vporabljate pristni Feller-jev fluid s znamko »Elsafluid«. Dvanajstotica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 16 (Hrvatsko). 3191

Premetena sleparica z dragimi kamni. Pariška in londonska policija zasleduje dve elegantni dami, ki ste osleparili nekega pariškega zlatarja na rafiniran način za briljante in nakit v vrednosti nad pol milijona frankov. Pred nekaj časom je namreč prišla neka elegantno oblečena dama k nekemu pariškemu trgovcu ter kupila za več tisočev biserov. Kupnino je dama plačala takoj ter namignila, da kupuje po naročilu londonskih in ameriških dam drage kamne. Kmalu je dama zopet prišla, kupila zopet razne dragocenosti in jih tudi to pot plačala. Ko je prišla vnovič, je dama pripovedovala, da mora odpotovati v London ter da bo za zopet nakupljene dragocenosti denar od tamkaj poslala. Zlatar ji je verjel in kmalu je nato dospela iz Londona menica za 200.000 frankov, ki pa je bila tudi na dan zapadlosti točno izplačana. Od tega časa so se množila naročila ter so bile zanje izdane menice vedno ob določenem roku izplačane. Ko pa je po neki novi pošiljati denar izostal, se je peljal zlatar v London ter vzel s seboj dragocene briljante in nakite. V Londonu je dobil omenjeno damo v družbi neke druge. Obe ste zatrjevali, da še ni dospel iz New Yorka denar, kar se bo pa brezdvomno zgodilo v prihodnjih par dneh. Zlatar je storil to neprevidnost, da je damama sedaj izročil proti novi menici tudi s seboj prinesene dragocenosti. Od tega časa pa ni nobenega sledu o teh damah. Zlatar ima škode več kot pol milijona.

pa se vendar zavoljo mene ne boste vozili v tretjem razredu? — On: »O gospa, zaradi vaše družine bi se vozil tudi v živinskem vozu!«

Zadavil se. Mati: »Pomagajte, pomagajte, Zane je požrl dvajsetico!« — Oče: »Moj Bog! Pa tudi vpiješ, kakor da bi bil požrl dvajset kron!«

Zahvala. Vinotržec: »Vi ste v svojem listu moje vino pohvalili. Ali Vam ga pošljem nekaj steklenice?« — Časnikar: »Denar bi mi bil ljubši, ker potlej lahko pijem vino, ki ne potrebuje priporočila!«

Slutnja. Gospa: »Ali pojde Vaš sin res k mornarjem?« — Sosed: »On si je v glavo vtepel, da mora na vsak način mornar biti!« — Gospa: »No, ali Vam nisem rekla precej, ko je bil na svet prišel, da ima vodo v glavi!«

Slab izgovor. Logar: »Ti kajon, ali sem te vendar enkrat zasačil! Kaj delaš s puško v gozdu?« — Lovski tat: »Oh gospod logar, meni se tako hudo godi — in sedaj sem se hotel ustreliti!«

Dvoumno. Zagovornik: »Gospodje protiniki! Včasih se primeri, da priče pred obravnavo na korajžo pijejo. Že meni se je to pripetilo!«

Dober otrok. Tujec: »Zakaj pa jokaš?« — Tinče: »Hlače sem strgal, pa se bojim očeta, — tako rad tepe!« — Tujec: »Pa mu reci, da te je že mati natepla!« — Tinče: »Ja, potlej bi bila pa še mati tepena!«

Dozdevni vzrok. Učitelj: »Lojze, zakaj te ni bilo včeraj v šolo?« — Lojze (bojazljivo): »Saj sem bil že blizu; pa sem videl, da so se na plotu sušile hlače gospoda učitelja — in sem mislil, da ne bo šole!«

Pijančevanja se odvadil. A.: »Tebe ni več v gostilno! Kako je to?« — B.: »Sem se odvadil popivati. Ko sem bil zadnjič prišel domov, sem ženo 'topelt' videl — in to me je spamevalo!«

Modrijan. A.: »Ta mož, ki gre mimo, je modrijan!« — B.: »Kako poznaš?« — A.: »Ker molči!«

Nedolžna žalost. Mojster: »France, zakaj pa jokaš? Ali se ti toži po domu?« — Vajenec: »Oh ne, mojster! Le zato jokam, ker so za tako majhen košček mesa, kakor ga imam na krožniku, vola ubili!«

Mnenje gospoda dr. Iv. Dragomiroff-a

Sofija.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Poznam Vaše Serravallovo Kina-vino z železom; mnogokrat ga priporočam v svoji praksi in mnogi bolniki so bili z njim zadovoljni. Priporočam ga slabotnim in nervoznim osebam, bolnim vsled pomanjkljive hranitve, malokrvnim in limfatičnim, bolnim na prehlajenju in onim, ki jim ne diši nobena hrana. Podal sem ga neki sorodnici, ki je bila malokrvna, živčno-slabotna, bolna na grizi ter nespanju, in ki ni mogla ničesar jesti. Bila je letos tri mesece na deželi in je porabila v tem času štiri buteljke Vašega Serravallovega Kina-vina z železom. Goriimenovane bolezni so izginile, telesna teža se je pomnožila za štiri kilograme, hranitev in splošno notranje delovanje sta se uredila. Druge posebne uspehe sem dosegel pri dveh slabih, bledih in limfatičnih dečkih v starosti sedmih in štirinajstih let, ki sta — ne da bi šla na deželo — porabila sedem buteljk Vašega vina in sicer pri prvem za tri kilograme, pri drugem pa za tri in pol, in to v času treh mesecev, in sedaj sta dobre konstitucije.

Sofija, 18. oktobra 1909.

Dr. Iv. Dragomiroff.

Gospodinjstvo. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purga j, voditeljica »Gospodinjске šole« v Ljubljani. Cena 2 K 20 vin., vezana 2 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Danes ni mogoče voditi gospodinjstva, naj bo veliko ali majhno, brez primerne gospodinjске izobrazbe. To izobrazbo si pridobi naše ženstvo v obilni meri s pomočjo te jasno in poljudno ter praktično sestavljene knjige, ki uvaja naša dekleta in žene v vse panoge gospodinjstva, jih uči, kako gospodinja najbolje izhaja in kako pripomore k rasti in sreči doma.

SUKNA in modno blage za gospode in gospe pri izvozna hila **GEFIRI**
PROBOP SKORKOVŠNY in SIK
 v Hampolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo izgotov. m tukaj g. sposke obleke. 284

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Erno, 21. febr.: 90, 89, 16, 3, 46.

Trst, 24. febr.: 4, 8, 3, 14, 24.

Linc, 24. febr.: 22, 32, 16, 18, 78.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 27. februarja 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Živira, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	80	živna vaga:		
Rž	19	50	Goveda pitans	90	—
Ajda	22	40	Teleta težna	169	—
Ječmen	19	60	Teleta mala	102	—
Oves	20	80	Prašiči	130	—
Proso belo	24	60	Koširani	105	—
Proso rumeno	18	—			
Koruzna stara	22	40	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	31	50	Maslo kuhano od		
Leča	26	80	K 200— do	250	—
Grah	28	50	Maslo surovo od		
Laneno seme	45	30	K 200— do	320	—
Grasiča	24	40	Slanina sveža (speh)	153	—
Domača detelja	160	—	Slanina prekajena	163	—
Gorenjska repa	112	—	Mast svinjska	154	—
Fižol Ribničan	42	—	Loj	8	—
Fižol Prepeličar	40	—	Jajca 100 komadov	8	—
Fižol Mandalon	37	—	Pišanci	1	60
Cebula	22	30	Golobi	—	60
Krempir	9	—	Raca	5	—
Zelje sveže	—	—	Gos	6	—
Zelje kislo brez					
soda	10	—	Kolonija'no blago		
Repa sveža	—	—	na dobelo:		
Repa kisla brez			R/2 Rangon od		
soda	11	—	K 27— do	28	50
Brinje	28	50	Kava Santos od		
Kumna	74	—	K 200— do	295	—
Orehi	53	60	Sladkor	101	50
Gobe suhe	—	—	Petroleji	40	50
Ječice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	70			
Slama	3	40			
Stelja	3	—			

Preklie!

Vse žalitve, ki sem jih govoril zoper Antonijo Dolenc, obžalujem in izjavljam da nisem govoril resnice; govoril sem vse le v razburjenosti.

Jakob Novak,

600 posestnik na Lesnem Brdu 14.

Prodaj iz proste roke malo posestvo

Več se izve pri meni. **Jožef Novak, Rožemberk št. 7, pošta Trebnje, Dolenjsko.** 601

Za kratek čas

Po ovinkih. Sodnik: »Gospodična, koliko ste stara?« — Ona: »Se sramujem povedati!« — Sodnik: »Pa jaz moram vendar vedeti. Torej recimo, koliko ste bila stara pred desetimi leti?« — Gospodična (vesela): »Tri in dvajset — gospod sodnik!«

Odkrito. Gospa gospodu, ki je zaradi nje sedel v voz tretjega razreda: »Gospod doktor.

Preklle!

586

Podpisani preklicujem, kar sem govoril
zoper A. Vahtarja proti Neži Verhovnik.

Mihael Verhovnik, Mengeš.

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za strojne in e. o. inžen-
gerje, stavb. inženjerje, geo-
metre in arhitekto. — Železobetonska gradnja in
kulturna tehnik. Novi laboratoriji.
Absolventi višjih obrtnih šol se sprejemajo.

**Najcenejše in najbolj učinkujoče odva-
jalno sredstvo!**

Filipa NEUSTEINA
poslajane odvajalne **kroglice**

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te
kroglice, proste vsakih škodljivih primesi, vsprabljajo se z
največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa,
lahno odvajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni
ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo
izvor prenosnih bolezni. Radi po-
slajane oblike jih radi uživajo otroci
Skatljica s 15 kroglicami stane 90 vin.
ovoj s skatljico, torej 150 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje
naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj. 3250

Svarilo! Najno se svari pred po-
narejanji. Zahtevajte Filipa
Neustaina „odvajalne kroglice“. Pristine le, če
nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito
varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv.
Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“.
Naše trgovsko sodniško zavarovane embalaže
morajo imeti našo tvrdo

Filipa Neustaina lekarna
„pri sv. Leopoldu“
Dunaj, Plankengasse 6.

Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar,
in v več drugih lekarnah.

Naročila na vsakovrstne
harmonije
pošiljajte na naslov:
IVAN MILAVEC,
izdelovatelj orgel, Ljub-
ljana, Linhartova ulica.

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha
razne vrste odelj in privo itd. si vsakdo nabavi,
kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorce pošljem poštne prosto. 3579

V Ameriko
in Kanado

zgodna, cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**

3/98/12

Blížnji odhod iz domače luke

Reke: Laconia 2/3.1912.

Iz Liverpoola: Lusitania (najhitrejši največji in
najlepši parnik sveta), 9./3., 30./3., 27./4., 18./5. 1912,
Mauretania 2./3., 23./3. 13./4. 11./5. 1912.

Pojasnita in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljub-
ljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena
vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220.— za odraslo
osebo všteti davek in K 120.— za otroka pod deset
let všteti davek.

Razširjajte Domoljuba.

Kašelj, influenco,
oslovski kašelj, naduho in tudi zastarele
pljučne katere

Sirolin „Roche“

najboljšim sredstvom proti jetiki,
Sirolin „Roche“ okrepuje pljuča
ter razkrajja in razkužuje

Zahtevajte v lekarnah Sirolin
„Roche“.

Sukno
za moško in volneno za ženske
obleke zadnje mode razpošilja
najceneje Jugoslov. razpošiljalca
R. STERMECKI v Celja št. 565.
Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štey. 25

Moja

št. 410 **nikel Roskopf**
jako dobro idoča, samo K 4 10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5 50
Dve leti garancije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Vsak čitatelj tega časopisa dobi
zastonj in poštne prosto moj
bogati cenik od ur, zlatnine in
srebrnine. - Pišite še danes eno
dopisnico za 5 vinarjev na tvrako

H. SUTTNER, Ljubljana 1.

„TITANIA“

brzoparilniki za živinsko krmo

z odpirajočim se plaščem, popolno iz kovanega železa in kovinaste pločevine so zajamčeno neporušni. — Najmanjša poraba kuriva, najhitrejši razvoj plina, najkrajše parjenje.

Malovredna krma postane potom pare v „Titania“ brzoparilnikih za živinsko krmo zopet uporabna in sposobna za krmiljenje. Prispelki, ceniki zastoj. Plačuje se lahko na obroke.

Titania-Werke, Wels 166
(Zgor. Avstr.)

Specialna tvornica za brzoparilnike za živinsko krmo, mlečne centrifuge, sejalne stroje, senene grablje, brzoparilnike, stroje za pranje in mečanje, lplahovalnike, aparate za osveženje zraka itd.

Glavno zas. op. za št. orško in Kranjsko
FRAN ASEH, Gradec, Mariengasse 22.

488

GROZNO

neprijetno je, ako neprijetno diši iz ust inteligentnega, omikanega človeka. Naglo in zanesljivo morete temu odpomoči, ako vsako jutro uporabite nekaj kapljic

LYSOFORM S POPROVO METO

kot desinfekcijsko sredstvo v kozarcu mlačne vode. Ohranja tudi zobovje. Izvirna steklenica K 1-60 v vsaki lekarni in drožeriji. Poskusite! Zadošča za tri mesece. Za nego rok in obraza se priporoča lypoform milo, ker je antiseptičsko in milo. Kos K 1— se dogi povsod.

Leposlovní mesečník
„Dom in Svet“
stane za celo leto
K 10— Naroča se v
Ljubljani.

POPOFF
najboljši čaj na svetu.

Ajdove luske

fino mlete, namesto ajdovih plev. Cena 6 Kron za 100 kg z vrečami vred. Priporoča Franc Kalan, mlinar, Škofja Loka.

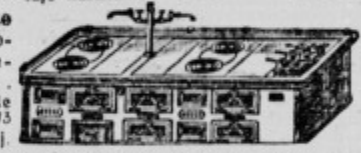
Korenjevo seme domače,

priznано dobro in zanesljivo — ima na prodaj **FRANC OBLAK, Sv. Gregor, p. Ortnek;** 1 liter velja 70 v; pri odjemu čez 10 l pa po 50 v liter. — Izvstno **peso eckendorfske vrste** — domač pridelek — po 80 vin. liter, čez 10 l pa 10 v ceneje. Lepo solato 1/2 l za 80 vin. — Pošilja se le proti povzetju ali če se denar naprej vpošlje. 520

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kekor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije itd. Načrti za kuhinje na paro, pilnove štedilnike, vrste peči za trajno kurjavo. Dopolno se v vsaki železni trgovini, kjer se, se pokličejo naravnost.

Zahtevajte Izvirne Koloseus - štedilnike in vrste slabše izdelke. 3973. Ceniki zastoj.

Nobene močnate jedi

nikak šartelj, nikako pecivo brez pridanika dr. Oetker-jevega pecilnega praška, ki da lepo obliko in lahko prebavnost ter napravi jedi večje in rahle. Ako se napravi močnate jedi z dr. Oetkerjevim pecilnim praškom prav posebno za otroke, potem imajo iste na vsak način prednost pred mesnimi ali sestavljeni jedili, ker one vsebujejo mleko, moko, mast, jajca, sladkor in za človeški organizem potrebna redilna sredstva v najokusnejši in kar je važno za otroke, v lahko prebavljivi obliki. Napravite toraj za Vaše otroke mnogo močnatih jedil z

dr. Oetker-jevim pec. praškom à 12 v, ki se dobi povsod z milijoni potrjenimi recepti.

1000
družin se oblač z izdelki iz tkalnice
SPY
Pošiljatev za poskušnjo po povzetju vsebujoča 23 m kanatasa Hekordia za posteljno prevleko rdečo ali modro pisana K 10-60. — 23 m bele tkanino za srajce Iris K 11. — 18 m celirna za srajce Permanent sortiran po 3 m samo K 8-60 1 tucat belih platnenih-damašt brisač št. 7 K 6.
Gorska tkalnica 2643
Stárek & Macháně
Spy šte. 45 Češko.
Za nepovoljno denar nazaj, o vzoci zastoj!

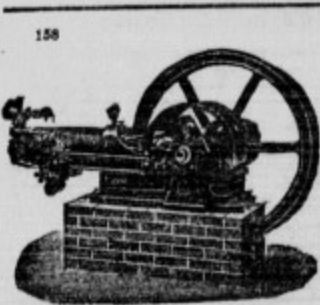
Najboljša češka tvrdka.
Ceno posteljno perje!
1 kg sivoga, sobrega skubljeneza 2 K; boljsega 2 K 40; prima polbolega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežno-belega, skubljeneza 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje
iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanjing-binga, 1 perlice 150 cm dolga, 120 cm široka z 2 blaznima, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 16 K; a polpuhom 20 K; a puhom 24 K; posamezne perlice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 80, 4 K; perlice 30 cm dolge, 140 cm široke, K 15, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnja perlice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamenja dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.
Cenik zastoj in franko. 2410
S. BENISCH, v Dešencah šte. 71, Češko.

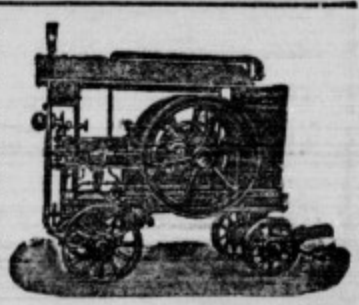
Najboljša in najcenejša posrežba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Knoppu, ribje olje, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Velika snloga najfinejšega konjaka in ruina. 3726

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.
Za živinorejce: posebno priporočljivo: grenka sol, dvojnja sol, so-liter, eocjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija Anton Kanc,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni ragna zelišč (ročje), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
tvornica barv, lakov in firnežev
priporoča: 214
oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavco (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinaj, čopiči itd.
Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.** Cenik zastoj.

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 10 do 20 HP. Obratni stroški 1—1 1/2 vinarja na uro za konjsko silo.
Ležeči ali stoječi motorji na: bencin, petrolin ali bencol: od 1—20 HP, kakor tudi lokomobili od 2—20 HP. Obratni stroški 5—6 vinarjev na uro za konjsko silo.
L. WARCHALOWSKI
Dunaj, III, Pauusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körut 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastoj.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX. 6.

Helligensteterstr. 8. 1/2.

Najstarejša specialna tovarna motorije za dvalakus motorje na surovo olje.

AGENTI

na vseh krajih monarhije dobe visok zaslužek s prodajo izdelkov brunov. Izd. lovnice lesenih zastiral in zatvornic
Hollmann & Merkel
Brunov 52, Češko.
Krasne novosti vezeh in tkanih zastiral. 109

Zastopniki in potovalci!

za obiske zasebnih p. odslajev s sukninim biagom za gospode in dam se sprejmo proti visoki proviziji event. p. znače stalno pri prvi razpol. blaga. Ponudbe pod: „Weitfirma 9 6“ na anonončno pisarno M. Dukas Nachf. Dunaj I. 1. 3351.
Naz. nakup Ustanovlj. 1870.

Denarja ni,

dragjeja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete brez truda, garantirano 15 do 30 K za dan zaslužiti, pošljite za poiznanje v pismu pet znamk po 10 vinarjev in svoj naslov.

JOSIP BATIČ,

Bilraka Bistrica, Kranjsko.

Naročajte „Slovenca“

Zasluzek!

2-4 K na dan in stalno s prvezetlem lahke pletenine doma. Edino moj stroj za hitro pletenje „Patenthebel“ ima izkušene jeklene dele, plete za nesljivo nogavice, modne in športne izdelke. Predznanje nepotrebno. Požuk zastoj. Oddaljenostne ikoduje Troški mail. Pism. garanc. tajne službe. Neodvisna eksistenca. Prospekt zastoj. Pod eje za pospeševanje domačega dela, trgov. soda protokol. Karl Wolf, Dunaj, Mariahilf, Nellingenasse 140. 1392

Hrastove deske po 3 cm debele poljubne dolžine in širjave kupuje proti takojšnjemu plačilu Ivan Šiška, parketna tovarna, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4. 217 6-1

Na prodaj je 12 do 15 svinjskih gnjati (peršutov) posušenih, po zmerni cenil. Naslov pove upravništvo „Domoljuba“ pod št. 594c.

Krojaškega pomočnika sprejme takoj Franc Reberšek, krojaški mojster v Močniku. 592

Poskus zadostuje,

da se prepričate o potrebi in dobroti.

Ze 40 let se je izkazalo mečilno vlatno mazilo takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

3 Rozpošilja se vsak dan. 24

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K7- pa 10 pušic pošljine prosto na vsako postajo avstro-ograrske monarhije.

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

8 Glavna zaloga 5120
B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
Iekarna »Pri črnem orlu«
Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 283.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani: Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmač, Rih. Sušnik.

Na deželi, tik državne ceste, blizu centru sodnega okraja, se išče **krojač ali urar** ki bi prevzel vodstvo filijalke, t. j. gostilno in trgovino. Obenem bi lahko izvrševal za svoj račun svojo obrt. Trgovina in gostilna se odda proti proviziji. Stanovanje prosto. Kavcija od K 2000- bodisi v gotovini ali s hranilno knjižico ali proti menici z dobrim girantom je potrebna. Cel sodni okraj nima urarja in dobrega krojača. Ponudbe tvrdki Jenko, Podgrad-Istra.

SUKNO,

loden in modno biago za gospode, in dame tovarna sukna

KAREL KOČIAN
v Humpolcu, Češko.

Vzorec franco. Tovarn. cene. V korist Gar. šolske matice.

603

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz rasevine ali lustra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabi za predpasnike, lizure itd.

popolnih srajc

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumbarški ostanki tkanine lepo, dobro biago za 22 K. Ostali ostanki so pripravljeni za najboljše opreme.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.
Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco.
Vzorci se morajo vrniti.

Ceno Posteljno Perje

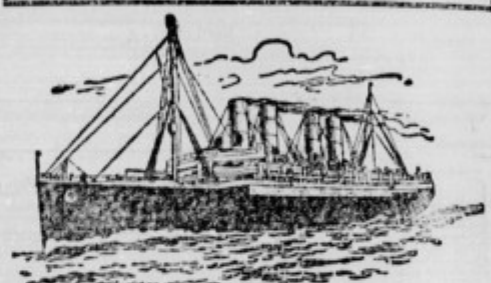
1 kg sivega skubljenega K 2-., boljsega K 2.40, pol belega prima K 2.80 belega K 4-., finega mehkega puha K 6., prvovrstnega K 7-., 8- in 9.00. Sivega puha K 6-., 7-., belega finega K 10-., prsnega puha K 12- od per kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rudečega modrega ali belega laka (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 vzglavnicama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in trpežnim postelnim perjem K 16-., s pol puhom K 20-., s puh perjem K 24- Posamezne pernice K 16-., 17-., 18-., 16-., Posamezne vzglavnice K 3-., 3.50, 4-., Pernice 200 krat 140 cm velike K 13-., 15-., 18-., 20-., Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5-., 5.50. Spod. pernice iz najboljša gradla za postelje 180x110 cm velike K 13- in 15-., razpošilja proti povzetju ali naprej vpačiju

Maks Berger Dešenica št. 412 a Češki les.

Nikak riziko, ker se zamijava dovolj ali denar vira. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Najcenejša in najhitrejša vožnja

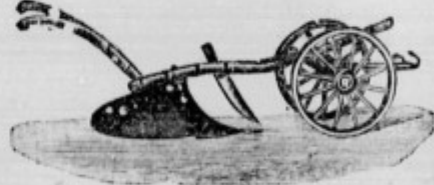
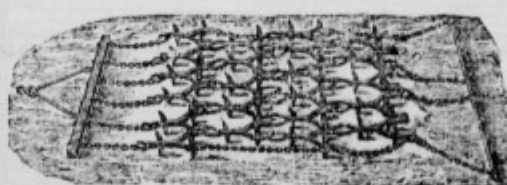
v Ameriko

je s cesarskimi brzoparniki

„Kronprin essin Cäcilia“
„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
19 „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur
EDVARD TAVCAR, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Kdor potrebuje za spomlad plug ali travniško brano

naj si ogleda veliko zalogo raznih plugov in sicer fino izdelane štajerske pluge za lahko, in močnejše za težko zemljo, dvojne hribovske pluge (Sackov sistem), vseh vrst travniških bran in sploh vseh strojev za poljedelstvo po nizki ceni pri

Karol Kavčeka naslednikih
Schneider & Verovšek
trgovina z železnino, Ljubljana, Dunajska cesta 16.
Zahtevajte brezplačni cenik. 550 Zahtevajte brezplačni cenik.